

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΒ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, 1. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1975 | ΑΡΙΘ. 4

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΑΤΕΡΑΣ

ΘΕΟΣ, ΚΟΣΜΟΣ, ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Β'.

1. 'Αλλ' εὐτυχῶς, ἡ ἰδεολογικὴ αὐτὴ σύγχυσις, ὡς τὸ μέγα κακὸν τῆς συγχρόνου ἐπιστημονικοκρατίας καὶ φυσιοκρατίας, ὠδήγησε πλείστους τῶν μεγάλων ἐρευνητῶν εἰς ἀναζήτησιν νέων ἰδεολογιῶν κατοχυρώσεως τῶν ἀξιῶν ἐκείνων, δι' ὧν ἐσεμνύνετο ὁ ἄνθρωπος, ἐκαυχῶντο οἱ Φιλόσοφοι καὶ διεκήρυττεν ὁ Χριστιανισμός. 'Αναζητοῦν δὲ οἱ εὐγενεῖς οὗτοι στοχασταί, διὰ τινος ἐπαναστροφῆς εἰς τὰς ἀρχαίας πηγάς, ν' ἀνακαλύψουν καὶ ἀνεύρουν ἐπιχειρήματα κατοχυρώσεως τῶν ὑψίστων τούτων διὰ τὸν ἄνθρωπον ἀξιῶν. Τινὲς θεωροῦν τὴν φιλοσοφικὴν ἐρμηνείαν τῶν ἀξιῶν ὡς μεταφυσικὴν ἐνόρασιν, ἐγγίζουσιν τὴν σφαῖραν τῆς Θρησκείας. Καὶ δὲν ἔχουν ἄδικον. 'Αλλοὶ ὅμως ἀρνοῦνται τὴν συσχέτισιν τῆς φιλοσοφικῆς ἐρμηνείας τῶν ἀξιῶν μετὰ τῆς θρησκευτικῆς Πίστεως, ἐκλαμβάνοντες ἐν πανθειστικῇ ἐννοίᾳ πάσας τὰς ἀξίας ὡς ἐκφάνσεις ἰδεατὰς ἐν τῷ Σύμπαντι! 'Ημεῖς οἱ Θεολόγοι τί ἔχομεν νὰ ἀπαντήσωμεν εἰς ταῦτα;

*

2. Αὐτὴ ἡ ἐπαναστροφή πλείστων μεγάλων στοχαστῶν καὶ ἐπιστημόνων τῆς σήμερον, πρὸς τὰ μεγαλειώδη πρότυπα τῶν Φιλοσόφων τῆς 'Αρχαιότητος, πρὸς ἀναζήτησιν μέσων ἐκφυγῆς ἐκ τῆς συγχρόνου ἰδεολογικῆς συγχύσεως, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῦ ἰδεολογικοῦ

χάους, μὲ παρώθησαν ν' ἀναζητήσω καὶ ἐγὼ ποιὰν τινα ἐγγυτέραν γνωριμίαν πρὸς τὰ ἀρχαῖα χριστιανικὰ πρότυπα, διὰ ν' ἀνεύρω τὴν ὀρθὴν ἐρμηνείαν τῶν ὑψίστων ἐκείνων ἀξιῶν, περὶ τῶν ὁποίων καὶ οἱ 'Αρχαῖοι 'Ελληνες Φιλόσοφοι ὠμίλησαν καὶ ὁ Χριστιανισμὸς ἐθεσμοθέτησε καὶ διεκήρυξεν. 'Αλλαις λέξεσιν, ἐζήτησα ν' ἀνεύρω ἐν τῇ Σκέψει τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς 'Εκκλησίας τὸ νόημα, ὅπερ οὗτοι προσέδωκαν εἰς μίαν ἐκάστην τῶν ὑψίστων τούτων ἀξιῶν καὶ πῶς διηρμήνευσαν τὴν οὐσίαν καὶ τὸ περιεχόμενον μιᾶς ἐκάστης τούτων, ἦτοι τοῦ Θεοῦ, τοῦ Κόσμου καὶ τοῦ Ἀνθρώπου!

3. 'Ὡς πρῶτον μέγαν ἐκκλησιαστικὸν στοχαστὴν καὶ ἐρμηνευτὴν τῆς χριστιανικῆς διδαχῆς περὶ Θεοῦ, Κόσμου καὶ Ἀνθρώπου, λαμβάνω τὸν μέγαν Ἀθανάσιον! 'Ἐχω ἐνώπιόν μου τὸ ἔργον αὐτοῦ «Λόγος κατὰ Ἑλλήνων». Θεωρεῖται ἐκ τῶν πρωτολείων καὶ ἀκροθινίων ἔργων τοῦ μεγάλου Πατρὸς. 'Αλλὰ διατηρεῖ τὴν στοχαστικὴν ζωηρότητα καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ πνευματικοῦ κόσμου τοῦ νεαροῦ ἀνδρός. Μὴ δὲ τις εἴπη, ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο, ἀναφερόμενον εἰς πολὺ μεμακρυσμένην ἐποχὴν, ἀπώλεσε καὶ τὴν ἐπικαιρότητα του. 'Ὀλως τοῦναντίον. Προσλαμβάνει τοῦτο ἰδιαίτερον ἐπικαιρότητα διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους. Πρῶτον,

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ε'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΜΟΣΧΑΣ

Τῷ Μακαριωτάτῳ κ. Σεραφείμ,
Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος.

Μακαριώτατε,

Ἀσπαζόμεθα Ὑμᾶς φιλήματι ἀγίῳ καὶ ἐγκαρ-
δίως ἀπευθύνομεν εὐχτηρίους προσρήσεις ἐπὶ τῇ πανη-
γυρικῇ ἐορτῇ τῆς Γεννήσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου καὶ
ἐπὶ τῷ Νέῳ Ἐνιαυτῷ τῆς ἀγαθότητος τοῦ Κυρίου.

Πανηγυρικῶς ἐορτάζοντες νῦν τὴν Γέννησιν τοῦ
Χριστοῦ, ἡμεῖς ἀναπέμπομεν εὐχαριστίας τῷ Θεῷ
Πατρὶ, ὅστις αὐτως ἠγάπησε τὸν κόσμον, ὥστε
τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν Μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πι-
στεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον»
(Ἰωάν. 3,16).

Κοινωνοῦντες μεθ' Ὑμῶν τῆς μεγάλης ταύτης
χαρᾶς, παρακαλοῦμεν νὰ δεχθῆτε τὸν εὐκρινῆ ἐν
Χριστῷ ἀσπασμὸν μετὰ τῆς ἐγκαρδίου ἐν τῷ Γεννη-
θέντι Κυρίῳ ἀγάπης.

Τὸ ἐρχόμενον Νέον Ἔτος τῆς ἀγαθότητος καὶ
τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ νὰ γίνῃ κατὰ τὸ θέλημά Του

διότι αἱ σοφαὶ γινῶμαι τοῦ σοφοῦ τούτου Ἱε-
ράρχου ἔχουσι τὴν αἰωνίαν ἀξίαν καὶ σπου-
δαιότητα, ἣν ἔχουσι τὰ μαθηματικὰ ἀξιῶ-
ματα διὰ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας. Ἡ ἐξαί-
ρετος δὲ διατύπωσις τῶν ἰδεῶν του προσλαμ-
βάνει γνωμολογικὴν ἔστιν ὅτε καὶ παροιμια-
κὴν ἀξίαν.

4. Ἀλλὰ τὸ ἔργον γίνεται ἐπίκαιρον, καὶ
δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι ἀναφέρεται οἶονεὶ καὶ εἰς
τὴν σύγχρονον ἐποχὴν, διότι οἱ μὲν Ἀρχαῖοι
Ἕλληνες ἐθεωροῦντο «εἰδωλοάτραι», ὑπὸ
τὴν ἐννοιαν ὅτι ἐλάτρευον τοὺς θεοὺς των ἐν
τῇ μορφῇ τῶν εἰδώλων. Ἀλλ' ἐπίστευον εἰς
τοὺς θεοὺς των καὶ εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς
ψυχῆς. Σήμερον δυστυχῶς, ἀπεδείχθημεν οὐ-
χι ἀπλῶς «εἰδωλοάτραι», ἀλλ' ἀρνηταὶ τῆς
Πίστεως, καὶ οὐχι μόνον τῆς χριστιανικῆς
Πίστεως, ἀλλ' ἀρνηταὶ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ
Δημιουργοῦ τοῦ Παντός, ἐφ' ὅσον ἡ ἀ θ ε ῖ α
ἐπισήμως κηρύττεται ὑπὸ μεγάλου πλήθους

χρόνος εἰρήνης καὶ εὐημερίας δι' ὅλους τοὺς κατοίκους
τῆς γῆς.

Δεόμεθα τοῦ Γεννηθέντος Θεόπαιδος, ἵνα χαρί-
ζηται Ὑμῖν σταθερότητα πνευματικῶν καὶ σωματικῶν
δυνάμεων καὶ νὰ πολλαπλασιάσῃ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς Σας
διὰ προκοπὴν ἐν τῇ διακονίᾳ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ.

Μετ' ἀναλλοιώτου ἀδελφικῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης

† ΠΟΙΜΗΝ

Πατριάρχης Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας
Χριστούγεννα 1974/75

Μόσχα

ΣΤ'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΣΕΡΒΙΑΣ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος, περιπόθητε καὶ ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφε
καὶ συλλειτουργε τῆς Ἡμῶν Μετρούπολιτος, κύριε
Σεραφείμ, ἀδελφικῶς κατασπαζόμενοι ἐν Κυρίῳ
τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, ἀπευθύνομεν Ὑμῖν τὸν
ἐκ παραδόσεως ἐπὶ τοῖς Χριστούγεννοῖς χαιρετισμὸν:

Χ ρ ι σ τ ὸ ς ἐ γ ε ν ν ῆ θ η !

Ὑποβάλλομεν εἰς τὴν περισπούδαστον καὶ ἀγα-
πητὴν Ἡμῖν Ὑμετέραν Μακαριότητα τὰς πλεόν ἐγκαρ-

κομμουνιστικῶς κυβερνωμένων ἐθνῶν καὶ λα-
ῶν, ἀνεπισήμως δὲ ἀναγνωρίζεται καὶ ὑπὸ
τῶν λεγομένων ἀστικῶν καθεστώτων καὶ μά-
λιστα τῆς αὐτοκαλουμένης πεπολιτισμένης
ἀνθρωπότητος! Οἱ Ἀρχαῖοι ἐπίστευον εἰς
τοὺς θεοὺς των, διὸ καὶ ἀφιέρουν αὐτοῖς τὰ
εἶδωλα καὶ ἀνίδρυον περικαλλεῖς Ναοὺς, οὓς
ὁ κόσμος καὶ σήμερον θαυμάζει. Ἐνῶ ἡμεῖς
διὰ τῶν ἔργων μας, διὰ τῶν λόγων μας,
διὰ τῶν πολυειδῶν συγγραφῶν μας, διὰ τοῦ
καθόλου βίου μας, ἀποδεικνύομεθα τρισά-
θλιοι καὶ πολλῶ χειρόνες τῶν Ἀρχαίων «εἰ-
δωλοατρῶν»! Ἴδου διατί χαρακτηρίζομεν
καὶ τὸ ἔργον τοῦ Μ. Ἀθανασίου «Κατὰ
Ἑλλήνων» ὡς ἐπίκαιρον, ἀναφερόμενον καὶ
εἰς τὴν σύγχρονον ἐποχὴν!

Ἀλλὰ θὰ συνεχίσωμεν!

Κ Ω Ν . Γ . Μ Π Ο Ν Η Σ

Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

δίους συγχαρητηρίους προσρήσεις ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατελθόντος ἐκ τῶν οὐρανῶν «δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν», ἐκφράζοντας ἅμα Ὑμῖν καὶ τὰς καλυτέρας εὐχάς, ὅπως ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου χαρίσῃται Ὑμῖν πληρότητα πνευματικῶν καὶ σωματικῶν δυνάμεων πρὸς ἐπιτυχή ἐπιτέλεσιν τῆς βαρείας, ἀλλ' ὑψηλῆς ἀρχιποιμενικῆς λειτουργίας καὶ διακονίας.

Μετὰ τοῦ εὐσεβοῦς καθ' ἡμᾶς κλήρου καὶ τῶν πιστῶν δεόμεθα πάντοτε τοῦ Θεοῦ, «ὅστις οὕτως ἠγάπησε τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκε, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάν. 3,16), ὅπως βοηθήσῃ τὴν ἀνθρωπότητα, ἵνα διατηρηθῇ καὶ στερεωθῇ ἡ εἰρήνη ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἡ καλὴ θέλησις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας, κατὰ τὰς ὁποίας ἐν τοῖς ναοῖς θὰ δοξάζεται ἡ Γέννησις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, θὰ ἀναπέμπωμεν ἐπίσης προσευχὰς ὑπὲρ πάντων τῶν ἀνθρώπων τοῦ κόσμου καὶ θὰ ἐνώσωμεν τὰς προσευχὰς μας μετὰ τῶν ἰδικῶν Σας ὑπὲρ παντὸς ἀγαθοῦ καὶ πνευματικῆς οἰκοδομῆς τοῦ ἐμπειπιστευμένου Ὑμῖν κλήρου καὶ τῶν πιστῶν τῆς Ἀγίας ἀδελφῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ Νέον Ἔτος γένοιτο Ὑμῖν εὐάρεστον, καρποφόρον καὶ ἐν εἰρήνῃ πεπληρωμένον πλουσίας εὐλογίας τοῦ Θεοῦ.

Χαιρετίζοντας Ὑμᾶς καὶ αὐθις διατελοῦμεν ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ Χριστοῦ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἀφωσιωμένους Ἀδελφὸς καὶ Συλλειτουργός.

† ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Πατριάρχης τῶν Σέρβων

Ζ'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Μακαριώτατε λίαν ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ σαρκωθέντι ἀδελφέ,

Μετὰ τῆς χαρᾶς, τὴν ὁποίαν σύμπασα ἡ Χριστιανὸσύνη ζῆ κατὰ τὴν ἀγίαν ταύτην ἑορτὴν τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀπευθύνομεν Ὑμῖν ἀδελφικὸν χαιρετισμόν, ἐνώνοντες αὐτὸν πρὸς τὸ οὐράνιον μήνυμα τὸ ἐξαγγελθὲν εἰς τοὺς ποιμένας τῆς Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ. 2,14).

Κατ' ἔτος, ἡ ἑορτὴ τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου, ἅμα δὲ ἡ ἀνανέωσις τῶν θαυμαστῶν γεγονότων πεπληρωμένων διὰ τῆς Ἐνσαρκώσεως τοῦ ἐκ τοῦ Πατρὸς πρὸ αἰώνων Γεννηθέντος, παρέχει εἰς τὰς χριστιανικὰς Ἐκκλησίας τὴν εὐκαιρίαν νὰ μνησθοῦν τῶν συνθηκῶν, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐγένετο ἡ ἔλευσις τοῦ Μεσσίας εἰς τὸν κόσμον, τῶν ἠθικῶν δοκιμασιῶν καὶ τῶν ὑλικῶν δυσκολιῶν, τῶν κοινωνικῶν ἀδικιῶν

καὶ τῶν καταστροφικῶν πολέμων, τῶν ἐκμεταλλύσεων καὶ τῶν καταπιέσεων, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐστέναζον οἱ λαοὶ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ὁ Θεός, διὰ τὴν μεγάλην ἀγάπην Του ὑπὲρ τοῦ κόσμου, ἀπέστειλε τὸν Μονογενῆ Υἱὸν Του, διὰ νὰ σώσῃ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι θὰ θελήσουν νὰ πιστεύουν εἰς Αὐτόν, χάρις εἰς τὴν ὑπέροχον διδασκαλίαν Του περὶ τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης μεταξὺ πάντων τῶν ἀνθρώπων.

Ἀναμιμνησκόμενοι τῶν συνθηκῶν τοῦ βίου τοῦ παρελθόντος, Ἡμεῖς, οἱ Διοικοῦντες τὰς χριστιανικὰς Ἐκκλησίας, μετὰ τοῦ κλήρου μας καὶ τῶν πιστῶν μας, ἔχομεν καθήκον νὰ ἐξετάσωμεν ἀνευ ἀναβολῆς τὰς συνθήκας τῆς ζωῆς τῆς σήμερον καὶ νὰ ἀνησυχήσωμεν, διαπιστοῦντες ὅτι δὲν ἔχουν ὀριστικῶς ἐξαλειφθῆ ἐκ τοῦ κόσμου αἱ ποικίλαι δοκιμασίαι, αἱ κοινωνικαὶ ἀδικίαι οὔτε αἱ πολεμικαὶ συρράξεις.

Ἄς ἐνώσωμεν τὰς προσπάθειάς μας, διὰ νὰ ἐργασθῶμεν ἀκαταπαύστως ἐν μέσῳ τῶν λαῶν μας, ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν ἐκκλησιαστικῶν μας ἀρμοδιοτήτων, διὰ νὰ ὑποστηρίξωμεν τὰς ἐνεργείας τῶν Κυβερνητῶν τῶν λαῶν καὶ τῶν διεθνῶν ὀργανώσεων, τῶν ἀφιερωμένων εἰς τὴν στέρεωσιν τῶν σχέσεων ἀδελφικῆς συνεργασίας μεταξὺ ὄλων τῶν Κρατῶν, εἰς τὴν ἐξεύρεσιν ἐπιτυχῶν λύσεων εἰς τὰ πολυάριθμα καὶ δύσκολα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει ἡ σημερινὴ ἀνθρωπότης, εἰς τὴν ἐπιγράτησιν τῆς εἰρήνης ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τῆς εὐδοκίας μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

Ἐξ ὅλης τῆς καρδίας εὐχόμεθα Ὑμῖν νὰ ἐορτάσητε τὴν Γέννησιν τοῦ Κυρίου ἐφέτος ἐκ καλῆ ὑγείας, πνευματικῆς χαρᾶς, προκοπῆς καὶ εὐτυχίας, ἐν μέσῳ τῶν Ἐπισκόπων, τῶν Ἱερέων καὶ τῶν πιστῶν τῆς καθ' Ὑμᾶς Ἀγίας Ἐκκλησίας. Εὐχόμεθα ἐπίσης τὸ Νέον Ἔτος 1975 νὰ φέρῃ εἰς ὅλας τὰς Ἐκκλησίας καὶ εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς τοῦ κόσμου τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀδελφούνην.

Ἀσπαζόμεθα Ὑμᾶς φιλήματι ἀγίῳ ἐν Χριστῷ τῷ Σαρκωθέντι Σωτῆρι.

† ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ

Πατριάρχης Ρουμανίας

Η'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Μακαριώτατον κ. Σεραφεῖμ, Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος.

Ἄ θ ἡ ν α ς

Μακαριώτατε καὶ λίαν ἀγαπητὲ ἐν τῷ Κυρίῳ Ἡμῶν Δέσποτα,

Αἱ ἄγιοι ἑορταὶ τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ἀγγέλου τῆς εἰρήνης, πλησιάζουν. Κατὰ τὰς λαμπρὰς ταύτας ἡμέρας αἱ σκέψεις τῶν ἑκατομμυρίων πιστῶν ὄλου τοῦ

κόσμου κατευθύνονται και πάλιν πρὸς τὸ ταπεινὸν σπῆλαιον τῆς Βηθλεέμ, ὅπου, σχεδὸν πρὸ δύο χιλιάδων ἐτῶν, ἔλαμψεν ὁ Ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης—ὁ Χριστός, ὁ Σωτὴρ ἡμῶν. Θ' ἀκούσωμεν ἐκ νέου τὴν φωνὴν τοῦ Ἀγγέλου, ἀπευθυνομένου πρὸς τοὺς ὑπὸ τοῦ φόβου κατεχομένους ποιμένας τῆς Βηθλεέμ: «Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτὴρ, ὅς ἐστὶν Χριστός, Κύριος» (Λουκ. 2,10-11). Θ' ἀκούσωμεν τὸν τελικὸν ἦχον τοῦ γεγονότος τῆς Γεννήσεως, τὴν οὐράνιον στρατιὰν αἰνοῦσαν τὸν Θεόν: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ. 2,14).

Ὁ Μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐγεννήθη πρὸ τῶν αἰώνων ἐκ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς καὶ ἦν ἐν τῷ Θεῷ Ἀυτοῦ κόλπῳ, ἕως ὅτου ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου (Γαλ. 4,4). Κατήλθεν ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ ἐσαρκώθη ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου διὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν των. Πλούσιος ὢν, ἐπτώχευσεν, ἵνα τῇ ἐκείνου πτωχεῖα ὑμεῖς πλουτήσητε (Β' Κορ. 8,9). Οὗτος μᾶς ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἀμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου (Ρωμ. 8,2), διὰ τὸ μᾶς καταλλάξῃ μετὰ τοῦ Θεοῦ (Ἐφ. 2,16), διὰ τὸ ἀπολάβωμεν τὴν υἰοθεσίαν (Γαλ. 4,5), τὴν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν τὸν Ἀληθινὸν (Α' Ἰωάν. 5,20) καὶ τὴν αἰώνιον ζωὴν (Ἰωάν. 10,28). Ὁ Ἄρχων τῆς εἰρήνης μᾶς ἄφησε τὴν ἰδικὴν Του εἰρήνην (Ἰωάν. 14,27) καὶ διὰ τοῦ πληρώματος τῆς Χάριτός Του καὶ τῆς Ἀληθείας Του μᾶς ἔδωσε τὴν ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι (Ἰωάν. 1,12).

Αὐτὸς εἶναι ὡσαύτως ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἑορτὴ τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ πληροῖ τὰς καρδίας πάντων τῶν πιστῶν ἀνεκφράστου χαρᾶς καὶ αἰσθήματος ἀπεράντου εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀμέτρητον ἀγάπην καὶ ἀγαθότητα, τὴν ὁποῖαν τρέφει πρὸς ἡμᾶς, τόσον θαυμαστῶς φανερωθεῖσαν ἐν τῷ μεγάλῳ Μυστηρίῳ ἐν σαρκὶ (Α' Τιμ. 3,16).

Κοινωνοῦντες μετὰ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος τῆς κοινῆς ταύτης χαρᾶς, παρακαλοῦμεν Ὑμᾶς, ὅπως δεχθῆτε τοὺς προσωπικοὺς χαιρετισμούς μας καὶ τοὺς χαιρετισμούς τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰς πλέον θερμὰς εὐχὰς μας δι' ὑγίειαν καὶ εὐτυχίαν, προκοπὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῆς θείας ἀποστολῆς της. Εἶθε τὸ Θεῖον Βρόφος νὰ ἐνισχύσῃ πάντας ἡμᾶς καὶ νὰ εὐλογῇ τὰς κοινὰς προσπάθειάς μας διὰ τὴν αὔξησιν τῆς ἀγάπης μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν, τὴν στερέωσιν τῆς εἰρήνης εἰς τὸν κόσμον καὶ τὴν εὐδοκίαν μεταξύ τῶν ἀνθρώπων.

Καλὸν καὶ εὐτυχὲς τὸ Νέον Ἔτος, εἰρηνικὸν καὶ ἀποδοτικόν.

Μετ' ἀγάπης ἐν τῷ Θεόπαιδι Χριστῷ, τῷ Σωτῆρι ἡμῶν.

† ΜΑΞΙΜΟΣ

Πατριάρχης Βουλγαρίας

Θ'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, λίαν ἡμῖν ἀγαπητὴ καὶ περισπούδαστε ἀδελφὴ καὶ συλλειτουργέ, κύριε Σεραφεῖμ, τὴν Ὑμετέραν γερασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ὁ δρακί συνέχων πάντα τῆς γῆς τὰ πέρατα τίκτεται ὡς βρέφος ἐκ Παρθένου καὶ ἐπὶ φάτνης ἀνακλινεται, ἵνα τὸν κόσμον λυτρώσῃται. Θεὸς ἀνθρώποις πεφανέρωται, ἵνα ἡμᾶς ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν καὶ μακαρίαν ἐπαναγάγῃ λαμπρότητα.

Αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν ἀγάλλονται καὶ ἡ γῆ σὺν τοῖς ἀνθρώποις εὐφραίνεται, ἀκαταπαύστως βοᾶντες: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Ἀξιούμενοι ἑορτάσαι ἐκ νέου τὴν μεγάλην ταύτην καὶ σωτηριώδη ἑορτὴν τῆς Γεννήσεως τοῦ Λυτρωτοῦ τοῦ κόσμου, δοξολογίαν μὲν καὶ εὐχαριστίαν ἀναπέμπομεν ἐκ βάθους ψυχῆς τῷ πανοικτίρμονι Θεῷ, ἄσμενοι δ' ἤκοιμεν, ἵνα τὴν Ὑμετέραν γερασμίαν Μακαριότητα ἐν Χριστῷ τεχθέντι περιπτυχθῶμεν, εὐχόμενοι Αὐτῇ ἀπὸ καρδίας φαιδρῶς καὶ γηθοσύνης πανηγυρίσαι τὴν ἐπέτειον τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως καὶ τὸν νέον ἐνιαυτόν τῆς χρηστότητος Κυρίου αἰσίως ὑπαντῆσαι, ἐν ἀδιαπτῶτῳ ὑγείᾳ καὶ πάσῃ πνευματικῇ εὐφροσύνῃ διανῦσαι τοῦτον καὶ ὅτι πλείστους ἑτέρους, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἡς προτίσταται Αὕτη Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας καὶ συνόλης τῆς Ὁρθοδοξίας.

Παρακαλοῦντες διαβιβασθῆναι τὰς ἑορτίους ἡμῶν προσήσεις καὶ εὐχὰς τοῖς συγκροτοῦσι τὴν περὶ τὴν Ὑμετέραν Κορυφὴν Ἁγίαν καὶ Ἱεράν Σύνοδον σεβασμίους Ἱεράρχαις καὶ ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς, προσένομεν Αὐτῇ καὶ αἰθῆς τὸν ἐν Χριστῷ τεχθέντι ἀσπασμὸν καὶ διατελοῦμεν.

Τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Μακαριότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

† Ὁ Κύπρου ΜΑΚΑΡΙΟΣ

Ἐν τῇ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου,
Χριστούγεννα 1974

Γ'

ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΡΑΓΑΣ

Μακαριώτατον κύριον Σεραφεῖμ, Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος.

Ἀ θ ἡ ν α ς

Μακαριώτατε, λίαν ἀγαπητὴ καὶ Σεβαστὴ ἐν Κυρίῳ Δέσποτα,

Τῇ συνεργαζομένη μεθ' ἡμῶν χάριτι τοῦ Θεοῦ, ὁ κύκλος τῆς συνήθους ροῆς τοῦ χρόνου ἐκ νέου μᾶς

ἔφερε τὴν εὐλογημένην ἡμέραν, τὴν ὅποιαν ἐπὶ χιλιετηρίδας προσεδώκων οἱ δίκαιοι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τῆς ἐλευσεως εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἐπηγγελμένου Λυτρωτοῦ τοῦ κόσμου. Διὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν ἡμέραν καὶ τὸ μοναδικὸν γεγονός, τὸ ὁποῖον κατέστη τὸ κόσμημα τῆς ἱστορίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ ἡμεῖς, ταπεινοὶ διάκονοι τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, εὐλαβῶς προετοιμαζόμεθα. Ἀλλὰ καὶ διὰ γεγονὸς φανερωθῆν ἐν τῷ υπερτάτῳ Μυστηρίῳ, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐφανερῶθη πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς ἀγάπης τοῦ Ἐπουρανίου Πατρὸς πρὸς σύμπασαν τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τοῦ μεγαλείου τῆς Ἑορτῆς ταύτης, ἡ ὅποια περιῆλθε σύμπασαν τὴν οἰκουμένην διὰ τοῦ ἀγγελικοῦ ὕμνου: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη...», σπεύδομεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς ποιμνίου ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς νὰ χαιρετίσωμεν καὶ συγχαρῶμεν Ὑμᾶς, Μακαριώτατε, τοὺς Θεοφιλεῖς Ἀρχιποιμένας καὶ τὸν εὐσεβῆ κλῆρον μετὰ τοῦ ποιμνίου τῆς Ἁγίας Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῇ εὐλογημένῃ Ἑορτῇ τῆς Γεννήσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου, ὡς ἐπίσης καὶ ἐπὶ τῷ Νέῳ Ἔτει. Ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης καὶ τῶν οἰκτιρῶν διὰ τῆς Θείας Προνοίας Του νὰ φυλάττῃ Ὑμᾶς ἐν καλῇ ὑγιείᾳ καὶ ἀκοιμητῇ πνευματικῇ χαρᾷ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν Ἁγίων πρὸς δόξαν τῆς Οἰκουμένης Ὁρθοδοξίας καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ πρὸς παγίωσιν σταθερᾶς εἰρήνης καὶ γαλήνης εἰς τὴν γῆν.

Κατασπαζόμενος νοερῶς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, δέομαι τοῦ Κυρίου ὑπὲρ τῆς ὑγιείας Σας καὶ εὐδωσέως τῶν ἔργων, ἐξαιτούμενος ἅμα δι' ἐμὲ τὰς Θεοπειθεῖς προσευχὰς Σας καὶ διὰ τὴν καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίαν.

Μετ' ἀμεταβλήτου ἀδελφικῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καὶ ἐντιμήσεως.

† Ὁ Μητροπολίτης Πράγας ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΙΑ'

ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΒΑΡΣΟΒΙΑΣ

Τῷ Μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ.

Ἀ θ ῆ ν α ς

Μακαριώτατε ἀγαπητὲ ἐν τῷ Γεννηθέντι Κυρίῳ Ἁγίε Δέσποτα,

Χριστὸς Γεννᾶται!

Πάλιν ὁ Πανοικτίρμων Κύριος δωρεῖται ἡμῖν τὸ εὐλογημένον γεγονός, ὅταν ἡμεῖς, διὰ τῆς πνευματικῆς θεωρήσεως, ὁρῶντες «Μυστήριον ξένον καὶ παράδοξον, οὐρανὸν τὸ σπήλαιον, θρόνον Χερουβικὸν τὴν Παρθένον, τὴν φάτνην χωρίον, ἐν ᾧ ἀνεκλίθη ὁ ἀχώρητος Χριστὸς ὁ Θεός», ἔχωμεν τὴν δυνατότητα ἰδιαιτέρως νὰ σκεφθῶμεν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον συνετελέσθη

διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατὰ τὴν ἁγίαν νύκτα τῆς Βηθλεέμ.

Μὲ καρδίαν συγκεκινημένην καὶ ἀτενίζοντες τὸ Μυστηριακὸν Θεῖον φῶς, τὸ προερχόμενον ἐκ τοῦ Θεοπαιδός, ἐνισχυόμεθα διὰ τῆς πίστεως εἰς Αὐτὸν καὶ πλουτιζόμεθα διὰ τῆς ἀγάπης Του. Τούτων ἕνεκεν ἡμεῖς χαιρόμεθα τόσον καὶ ἀγαλλόμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ δι' ἡμᾶς Γεννηθέντι.

Χαιρετίζω τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐπὶ τῇ χαρμοσύνῳ ἑορτῇ τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ δέομαι ὑπὲρ Ὑμῶν καὶ τῆς καθ' Ὑμᾶς Ἁγίας Ἐκκλησίας.

Τὸ νέον Ἔτος ἂς εἶναι πεπληρωμένον θείων οἰκτιρῶν διὰ τὴν καθ' Ὑμᾶς Ἀγίαν Ἐκκλησίαν καὶ διὰ τὴν ἔνδοξον Πατρίδα Σας.

Αὐτῷ, τῷ θαυμαστῷ Συμβούλῳ, τῷ Θεῷ Ἰσχυρῷ, τῷ Πατρὶ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, τῷ Ἀρχοντὶ εἰρήνης (Ἦσ. 9,6) ἡ δόξα καὶ ἡ εὐχαριστία εἰς τοὺς αἰῶνας.

Δ ο ξ ἄ σ α τ ε Α ὐ τ ὄ ν !

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος

ταπεινὸς εὐχέτης καὶ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς ἐν Χριστῷ.

† Ὁ Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

IB'

ΤΟΥ ΣΕΒ. ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΙΩΝ

Τῷ Μακαριωτάτῳ κ. Σεραφεῖμ, Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν καὶ Προκαθημένῳ πάσης Ἑλλάδος.

Ἀ θ ῆ ν α ς

Τῇ εὐσπλαγγνίᾳ τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Νέου Ἔτους, ἐμπνεόμενοι δι' αἰσθημάτων μεστῶν χριστιανικῆς ἐλπίδος καὶ μετὰ πνευματικῆς χαρᾶς ἐρχόμεθα πρὸς προῦπάντησιν τῆς Καλῆς Ἀγγελίας περὶ τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ τοῦ ἔξαισίου ἅσματος τῶν ἀγγέλων τοῦ οὐρανοῦ: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Μετὰ καρδίας πεπληρωμένης εὐλαβείας καὶ ἀγαλλιάσεως προσπίπτομεν πρὸς τὴν φάτνην τοῦ Θείου Βρέφους καὶ δεόμεθα μεθ' ὅλης τῆς θέρμης τῆς ψυχῆς μας, τὸ οὐράνιον Μήνυμα ν' ἀκουσθῇ ὑφ' ὅλων τῶν ἀνθρώπων τῆς γῆς καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ εἰρήνη νὰ βασιλεύσουν ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν Κρατῶν.

Διὰ τῆς Καλῆς Ἀγγελίας περὶ τῆς Ἁγίας Γεννήσεως, συγχαίρομεν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ εὐχόμεθα ἡ καθ' Ὑμᾶς μεγάλη καὶ Ἁγία Ἐκκλησία νὰ μείνῃ ἀδιάσειστος καὶ ἀκμάζουσα

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ε' ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗΝ ΒΟΥΛΗΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΑΡΘΡΩΝ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ*

Β'. Παρατηρήσεις επί τῶν περι Θρησκείας, 'Εκκλησίας καὶ Παιδείας διατάξεων.

Ἀπὸ τῆς προεκτεθείσης βάσεως ὀρμώμενοι, προβαίνομεν ἤδη εἰς τὰς ἐπὶ μέρους παρατηρήσεις ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ὑπ' ὄψιν Σχεδίου Συντάγματος. Προλαβόντως καὶ ἐν ἀπολύτῳ γενικότητι δέον νὰ σημειωθῆ, ὅτι ἔχομεν καὶ ἐνταῦθα ἐφαρμογὴν τοῦ συστήματος τῆς Νόμου κρατοῦσης Πολιτείας, μάλιστα δὲ εἰς ὀξείαν μορφήν, τῆς Ἐκκλησίας ἐντασσομένης ἐν εἶδει ὀργανισμοῦ τινος ἐν τῷ πολιτικῷ σώματι, χωρὶς νὰ ἐμφαίνεται ὅτι αὕτη συνιστᾷ τὴν ἀπαραίτητον πνευματικὴν δύναμιν διὰ τὴν ἐπιβίωσιν καὶ προαγωγὴν τοῦ Ἔθνους. Τοῦτο ἀποτελεῖ κυριαρχοῦσαν ἐν τῷ Σχεδίῳ Συντάγματος τάσιν. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἀνάγκη μεγίστης προσοχῆς πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων εἰς τὸ δέον.

1) Ἀρχόμεθα τῶν παρατηρήσεων ἡμῶν ἐκ τῆς ἐν κεφαλίδι τοῦ θεμελιώδους Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Χώρας διαγραφῆς τῆς ἐπικλήσεως: «Εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος». Αὕτη ἀπαντᾷ εἰς ἅπαντα τὰ προΐσχύσαντα Συντάγματα, ἐξαιρέσει τοῦ Συντάγματος τοῦ 1927, ὡς ἐνδείξεις τοῦ σεβασμοῦ τοῦ Ἔθνους πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Θεὸν καὶ ἔκφρασις εὐγνωμοσύνης, διὰ τὰς ἐν τῇ πολυκυμάντῳ ἱστορικῇ διαδρομῇ αὐτοῦ ποικίλας θείας δωρεὰς τόσον εἰς εὐφροσύνους, ὅσον καὶ εἰς δυσχειμέρους καὶ δραματικούς καιρούς, θὰ ἀπετέλει

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 τεύχους.

καὶ ἵνα ἡ εὐλογία καὶ ἡ βοήθεια τοῦ Κυρίου εἶναι πάντοτε ἐπὶ τὸν εὐσεβῆ λαὸν Σας.

Εὐαρεστηθῆτω ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης νὰ δεχθῆ τὰς καλυτέρας εὐχὰς μας ὑπὲρ μακροημερευσεῶς Σας καὶ ὑπὲρ εὐδωδέσεως τῆς μεγάλης ἀποστολῆς Σας, ἀφιερωμένης εἰς τὴν φαινήν δόξαν τοῦ Εὐαγγελίου.

Μετ' αἰσθημάτων ἀδελφικῆς ἀγάπης ἐν Χριστῷ, τῷ Σωτῆρι ἡμῶν.

† ΒΑΣΚΕΝ

Καθολικὸς πάντων τῶν Ἀρμενίων

δὲ ὅπως ἀνεπίτρεπτον ἐνέργειαν ἢ ἀπὸ τοῦ πρὸς ψήφισιν διαγραφῆ τῆς. Ὅθεν, ἐκφράζοντες καθολικὸν αἴτημα τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, θεωροῦμεν ἀπαραίτητον τὴν πρόταξιν.

2) Ἡ θέσις ὑπ' ἀριθ. 4, τὴν ὁποίαν ἤδη λαμβάνουν εἰς τὴν δομὴν τοῦ ὑπ' ὄψιν Σχεδίου Συντάγματος αἱ περὶ Θρησκείας διατάξεις, οὐδόπως δικαιολογεῖται ἀξιολογικῶς. Εἰς τὰ προγενέστερα Συντάγματα τὰ περὶ Θρησκείας ἄρθρα ἦσαν ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ 2, ὥστε καὶ ἐκ τῆς προτάξεως αὐτῶν νὰ ὑπογραμμίζηται ἡ σημασία, τὴν ὁποίαν τὸ Ἔθνος ἀποδίδει εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν του. Οὕτως ἡ παρατήρησις, ὡς ἀναγομένη εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος, δέον νὰ μὴ παραθεωρηθῆ καὶ αἱ διατάξεις νὰ τεθοῦν εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν αὐταῖς θέσιν.

3) Εἰς τὸ ἄρθρον 4 ἡ παράγραφος 1 διαλαμβάνει περὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ὡς τῆς ἐπικρατοῦσης ἐν Ἑλλάδι θρησκείας. Ἐφ' ὅσον ὁ χαρακτηρισμὸς «ἐπικρατοῦσα» κέκτηται, ὡς προσήκει, οὐσιαστικὴν καὶ οὐχὶ στατιστικὴν σημασίαν, ἐκτός τῆς ἀνεπιτρέπτου ἐν πολλοῖς ἐξομοιώσεως τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὰς ἄλλας θρησκείας, προκαλεῖ ἐντύπωσιν, ὅτι εἰς τὸ περὶ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κεφάλαιον οὐδαμῶ ἀναφέρεται, ὅτι οὗτος δέον νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν. Καὶ ἀποτελεῖ μὲν περὶ τῆς ἐν λόγῳ προϋποθέσεως ἐνδείξιν τὸ γεγονός, ὅτι δίδει ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὸν ἐν παραγρ. 2 τοῦ άρθρου 33 ὄρκον εἰς «τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος», δεδομένου ὅμως ὅτι ὁ εἰρημένος ὄρκος καλύπτει καὶ ἄλλας χριστιανικὰς ὁμολογίας, κρίνομεν σκόπιμον, ὅπως τεθῆ ὡς ρητὴ προϋπόθεσις διὰ τὸ πρόσωπον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας νὰ εἶναι Χριστιανὸς Ὀρθόδοξος. Ὡσαύτως, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ συνταγματικὴ ἀναγνωριζομένη ὡς ἐπικρατοῦσα ἐν Ἑλλάδι θρησκεία δὲν εἶναι ἀπλῶς ἡ θρησκεία τοῦ συνόλου σχεδὸν ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐν τε τῇ Χώρᾳ ἡμῶν καὶ τῇ διασπορᾷ, ἀλλὰ καὶ ἡ τοσοῦτον μετὰ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἔθνους συνδεομένη καὶ παράγων ἔθνικῆς ἐνότητος, ἐπιβάλλεται, φρονοῦμεν, ὅπως μεταξὺ τῶν ἐν τῷ ὄρκῳ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρα-

τίας διαλαμβανομένων υποχρεώσεων αὐτοῦ περιλαμβάνηται καὶ ἡ εἰς προΐσχύσαντα Συντάγματα εἰς τὸν ὄρκον τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχοντος τῆς Χώρας ἐνυπάρχουσα φράσις «...νὰ προστατεύσω τὴν ἐπικρατούσαν θρησκείαν τῶν Ἑλλήνων». Ἀποτελεῖ καὶ τοῦτο στοιχεῖον συνεπειᾶς πρὸς τὸν ἐν παραγράφῳ 1 συνταγματικὸν χαρακτηρισμὸν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὡς τῆς ἐπικρατούσης ἐν Ἑλλάδι θρησκείας.

4) Ἐν τῇ αὐτῇ ὡς ἄνω παραγράφῳ 1 ἢ ἐν τέλει τεθείσα προσθήκη «ὡς νόμος ὀρίζει», ἐγκυμονεῖ σοβαρωτάτους κινδύνους, ἐκτὸς καὶ ἄλλων, ὡς διὰ τῆς μνεῖας τοῦ νόμου ἀγνοοῦσα τὰς καὶ συνταγματικῶς κατοχυρουμένας σχετικὰς κανονικὰς διατάξεις, παρέχουσα δὲ τὴν δυνατότητα ἀναβιώσεως ἐκάστοτε ὑπὸ διαφόρους μορφὰς καὶ διὰ ποικίλους σκοποὺς τῆς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ρητῶς καταδικασθείσης μορφῆς τῆς λεγομένης Ἀριστίνδην Συνόδου πρὸς ἀποκλεισμὸν δυσαρέστων ἐκτροπῶν. Ἡ διάταξις, ἀπαράδεκτος κατὰ τὴν ὕφισταμένην φραστικὴν αὐτῆς διατύπωσιν, προτείνομεν νὰ διαμορφωθῆ ὡς ἑξῆς: «...Εἶναι αὐτοκέφαλος, ἀσκοῦσα ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης Ἐκκλησίας τὰ κυριαρχικὰ αὐτῆς δικαιώματα καὶ διοικεῖται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς ἐκπροσωπούσης ταύτην Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ὡς ὁ Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς Τόμος τοῦ 1850 καὶ ἡ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πρᾶξις τοῦ 1928 ὀρίζουν».

5) Εἰς τὴν παράγρ. 4 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν τὰ ἑξῆς: Τὸ β' ἐδάφιον τῆς παραγράφου ταύτης, «Ἡ ἀπόλαυσις τῶν ἀστικῶν καὶ πολιτικῶν δικαιωμάτων δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων ἐκάστου», ἀποτελεῖ μᾶλλον περιττὸν πλεονασμὸν, ἐφ' ὅσον διὰ τοῦ α' ἐδαφίου ρητῶς καθορίζεται, ὅτι «Ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἶναι ἀπαραβίαστος». Ἀλλὰ ἡ ὅλη αὕτη παράγραφος δημιουργεῖ ἐπιτακτικὸν χρέος προλήψεως βαρυτάτων συνεπειῶν ἐν ἀναφορᾷ πρὸς ἄλλας συνταγματικὰς διατάξεις καὶ μάλιστα τὰς ἀφορώσας εἰς τὸ μέγα θέμα τῆς παιδείας, ἐκ τῆς ὁποίας ἤρτηται ἡ πνευματικὴ δομὴ τοῦ Ἔθνους. Οὕτω, εἰς τὴν παράγρ. 1 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 16 ἄρθρου τοῦ Σχεδίου Συντάγματος ὀρίζεται, ὅτι «Ἡ παιδεία... σκοπεῖ εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἀγωγήν, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως καὶ τὴν διαμόρφωσιν ἐλευθέρων καὶ ὑπευθύνων πολιτῶν», ἀπαλειφθείσης τῆς ἐν τοῖς προΐσχύσασιν Συντάγμασι διαλαμβανομένης διατυπώσεως περὶ τοῦ ιδεώδους τῆς παιδείας ὡς πραγματοποιουμένου «ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ιδεολογικῶν παραδόσεων τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ». Ἐκτὸς τοῦ γεγονότος ὅτι καθίσταται ἀνέφικτος ἡ καλλιέργεια ἠθικῆς ζωῆς ἀνεξαρτήτως τῆς πίστεως, ἐξ οὗ καὶ εἰς χώρας υἱοθετησάσας τὸν χωρισμὸν Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ὡς π.χ. τὴν Γερμανίαν, συνταγματικῶς τοποθετεῖται ὡς ιδεῶδες τῆς παιδείας ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις (βλ. Συντάγματα Βάδης—

Βυρτεμβέργης 1953/1967/1969 ἄρθρον 12 (1), Βαυαρίας 1946/1968 ἄρθρον 127 (II), Βορείου Ρηνανίας — Βεστφαλίας 1950/1960 ἄρθρον 7 (I), Ρηνανίας — Πφάλτς 1947/1964/1967/1970 ἄρθρον 33, Σάαρλαντ 1947/1965/1969 ἄρθρον 30), ὡς καὶ τῆς ἀσυγγνώστου ἀποκοπῆς τῆς ἑλληνικῆς παιδείας ἀπὸ τῆς κυρίας καὶ κατὰ παράδοσιν πηγῆς τῆς, μετὰ τὴν ὡς εἴρηται διαγραφὴν ἐκ τοῦ ἄρθρου 16 καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς παραγρ. 4 τοῦ ἄρθρου 4 θὰ δύνανται νὰ διορίζωνται διδάσκαλοι εἰς τὰ σχολεῖα στοιχειώδους παιδείας καὶ ἑτερόδοξοι ἢ ἑτερόθρησκοι ἢ καὶ Χιλιασταί, σαφῶς ἤδη διαγραφομένου τοῦ κινδύνου παραμορφώσεως τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς μορφῆς τῆς ψυχῆς τῶν ἐτι ἀδιαπλάστων ἑλληνοπαίδων καὶ βαθμιαίας παραμορφώσεως αὐτῆς τῆς ψυχῆς τοῦ Ἔθνους. Βεβαίως, αἱ περὶ ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως διατάξεις καὶ προΐσχυσάντων Συνταγμάτων τῆς Χώρας παρῆχον τὴν δυνατότητα ἀπολαβῆς ἀστικῶν καὶ πολιτικῶν δικαιωμάτων εἰς ἅπαντας τοὺς Ἑλληνας πολίτας. Πλήν, εἰς ὄρισμένας θέσεις, ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῶν καὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν, ἐχώρει ἐξαιρέσεις, ἐφ' ὅσον τὸ συγκεκριμένον πρόσωπον δὲν παρῆχε τὰς ἀπαραιτήτους ἐγγυήσεις διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν προσηκόντως τῶν ὑπηρεσιακῶν αὐτοῦ καθηκόντων, ὡς σχετικῶς ἔχει ἀποφανθῆ καὶ τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας, δεχθὲν τὴν συνταγματικότητα καὶ ἐγκυρότητα τῆς τοιαύτης ἐξαιρέσεως (βλ. Ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας ὑπ' ἀριθ. 1417/1949). Ὅθεν προτείνομεν, ὅπως ἐκ μὲν τῆς παραγρ. 4 τοῦ ἄρθρου 4 παραλειφθῆ ἡ ἐστερημένη νοήματος προσθήκη τοῦ β' ἐδαφίου, εἰς δὲ τὴν παράγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 16 ἐπαναπροστεθῆ ἀπαραιτήτως ἡ ἀπαλειφθεῖσα διάταξις περὶ τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ ιδεώδους τῆς παιδείας, ὡς εἶχε καὶ πρότερον, ἦτοι: «Ἡ παιδεία τελεῖ ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτεῖαν τοῦ Κράτους, παρέχεται δαπάναις αὐτοῦ, σκοπεῖ δὲ εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἀγωγήν, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὴν διαμόρφωσιν ἐλευθέρων καὶ ὑπευθύνων πολιτῶν». Τὴν διατύπωσιν ταύτην θεωροῦμεν ὡς θεμελιώδους σημασίας καὶ ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ διὰ τὴν ἐπὶ στερεῶν καὶ ὑγιῶν βάσεων θεμελιώσιν τῆς ψυχικῆς καὶ πνευματικῆς καλλιέργειας τοῦ λαοῦ.

6) Εἰς τὴν παράγρ. 7 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ὀρίζεται «Ὁ προσηλυτισμὸς καὶ πᾶσα ἄλλη ἐπέμβασις κατὰ τῆς ἐπικρατούσης ἢ ἄλλης γνωστῆς θρησκείας ἀπαγορεύεται». Ἡ προσθήκη «ἢ ἄλλης γνωστῆς θρησκείας» εἰς τὴν καὶ ἐν προΐσχύσασιν Συντάγμασιν ὑπάρχουσαν διάταξιν περὶ προσηλυτισμοῦ διαφοροποιεῖ τὴν ἔκτασιν αὐτοῦ, ἐν τῇ ὁποίᾳ περιλαμβάνει ἤδη, πρὸς τῇ ἐπικρατούσῃ θρησκείᾳ, καὶ πᾶσαν ἄλλην γνωστὴν θρησκείαν. Ἀλλὰ τοῦτο, ἐκτὸς τοῦ ὅτι θέτει εἰς τὴν αὐτὴν μοῖραν τὴν ἐπικρατούσαν θρησκείαν, περιλαμβάνουσαν, ὡς προελέχθη, τὸ σύνολον σχεδὸν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, πρὸς πάσας τὰς λοιπὰς γνωστὰς θρησκείας, τῶν ὁποίων ἢ ἔννοια

όλονεν και διευρύνεται, είναι επόμενο να δώση άφορμήν εις δημιουργίαν πλείστων όσων ζητημάτων και πρόκλησιν διενέξεων, εν συσχετισμῶ δε και προς την παράγρ. 4Α του άρθρου 14 περι κατασχέσεως εντύπων «... ένεκα προσβολής τής χριστιανικής και πάσης άλλης γνωστής θρησκείας», να παρεμποδίξη, επί άνακοπή του κυρίου εκκλησιαστικού έργου και άνυπολογίστω ζημία, αυτήν την άποστολικήν δράσιν τής Έκκλησίας. Δέν έννοοϋμεν άλλως τε, τίς ή ανάγκη μεταβολής τής ισχυούσης διατάξεως, δεδομένου ότι δέν υπήρξαν μέχρι τουδε περιπτώσεις επιβάλλουσαι την τιοαύτην μεταβολήν. 'Απ' έναντίας, έκδηλος παρίστατο πολλάκις ή ανάγκη προστασίας τής επικρατούσης θρησκείας έναντι τής προσηλυτιστικής δράσεως άλλων θρησκειών, αίτινες επεδίωκον και επιδιώκουν την ανάπτυξιν αυτών εις βάρος πάντοτε τής επικρατούσης θρησκείας. Διά τους λόγους τούτους προτεινομεν την διαγραφήν τής προσθήκης «ή άλλης γνωστής θρησκείας».

7) Προς ούσιαστικοποίησιν και κατοχύρωσιν τής αρχής τής Συναλληλίας, περι ής έγένετο λόγος ανωτέρω, και άποκλεισμόν εν τῷ μέλλοντι δυσαρέστων διενέξεων μεταξύ Έκκλησίας και Πολιτείας, κρίνομεν αναγκαϊόν να εισηγηθῶμεν, όπως οι υπό τής Πολιτείας τιθέμενοι Νόμοι άφορῶσιν εις γενικά και θεμελιώδη θέματα διοικήσεως αυτης και αποτελῶσι Νόμους—πλαίσια, ψηφιζόμενοι τῇ συμπράξει τής Έκκλησίας, παρασχεθῆ δε τῇ 'Ιερᾷ Συνόδῳ ή δυνατότης να ρυθμίξη διά Κανονιστικῶν Διατάξεων και έντός των υπό τής Πολιτείας τιθεμένων τούτων πλαισίων σχετικᾶς λεπτομερείας. Δι' ό και προτεινομεν την εν τῷ εϊρημένῳ άρθρῳ προσθήκην παραγράφου, έχούσης ούτως:

Οί υπό τής Βουλῆς ψηφιζόμενοι νόμοι αναφορικῶς προς την Έκκλησίαν τής Ελλάδος ρυθμίζουν γενικής φύσεως θέματα οργανώσεως και διοικήσεως αυτης. Λεπτομερειακά θέματα ρυθμίζει ή Διαρκής 'Ιερά Σύνοδος διά Κανονιστικῶν Διατάξεων αυτης και έντός των κειμένων νόμων. Σχέδιον ή πρότασις νόμου δέν εισάγεται προς συζήτησιν εις την Βουλήν άνευ συμφώνου γνώμης τής Διαρκούς 'Ιεράς Συνόδου, γνωστοποιουμένης έντός είκοσι ήμερῶν από τής περιελεύσεως των εις αυτην, ή μετά την πάροδον τής προθεσμίας ταύτης άπράκτου.

* * *

Κύριοι Βουλευταί,

'Εξεθέσαμεν κατά συναίσθησιν χρέους χριστιανικού και έθνικού εν πάση δυνατῇ συντομία παρατηρήσεις και άπόψεις ήμῶν αναφορικῶς προς τά περι Θρησκείας, Έκκλησίας και Παιδείας άρθρα του Σχεδίου Συντάγματος. 'Επιγραμματικῶς επιθυμοϋμεν

να επαναλάβομεν, ότι τυχόν ψήφισις και εφαρμογή τούτων, ως έχουν εν τῷ διαληφθέντι Σχεδίῳ, έγκυμονεϊ σοβαρούς κινδύνους ούχι τόσοσιν διά την Έκκλησίαν, άφοϋ, κατά τον ί. Χρυσόστομον, εν μέσω των δυσχερειών «εϋδοκιμεϊ και λαμπρότερα γίνεται τά καθ' ήμας» (Ρ.Γ. 50, 544), αλλά δι' αυτό τουτο το Έθνος, το όποϊον εν τῷ κλύδωνι μιᾶς παγκοσμίου συγχύσεως έχει ανάγκην σταθεροϋ πηδαλίου και ασφαλούς κιβωτοϋ, διά να διαπλευση τρικυμιώδη ωκεανόν και να συνεχίση την λαμπράν πορείαν των ιστορικῶν πεπραμένων του. 'Αθελήτως ίσως και εκ παρασυρμού υπό του πνέοντος άνέμου εκκοσμικέσεως, εις τās σχετιζόμενας προς την Θρησκείαν, την Έκκλησίαν και την Παιδείαν διατάξεις του Σχεδίου Συντάγματος εισήλθε πολὺ «πνεϋμα κόσμου». Χρήσιμος, βεβαίως, ή πείρα ξένων προτύπων. 'Αλλ' εν τῇ χρήσει αυτών δέν επιτρέπεται να παραθεωρηται ή ιδιοτυπία των λαών, πολλῶ μάλλον προκειμένου περι του ήμετέρου λαοϋ, έχοντος εν τῇ δλόττη αυτου βαθείας τās ρίζας εις την προς την όλην ιστορίαν του ταυτιζομένην άνόθευτον θρησκευτικὴν παράδοσιν, τής όποίας φορεϋς είναι ή 'Ορθόδοξος Έκκλησία, ή και παρά των ξένων, κατά μοναδικόν προνόμιον, ως 'Ελληνική 'Ορθόδοξος Έκκλησία προσδιοριζομένη (Eglise Grecque Orthodoxe, Greek Orthodox Church, Griechisch Orthodoxe Kirche). Αυτός ό δεσμός και νϋν πιστεύομεν ότι θα ύφάνη και το μέλλον του λαοϋ μας εις τον ιστόν τής ιστορίας.

'Εντεϋθεν, καταρτιζομένου ήδη νέου θεμελιώδους Καταστατικού Χάρτου τής Χώρας, ή Έκκλησία επιθυμεϊ να συμβάλη πάση δυνάμει εν τῷ πλαισίῳ των άρμοδιοτήτων αυτης, ώστε το Ένταγμα τής 'Ελλάδος, προοδευτικόν όπου χωρεϊ προδευτικότητα και συντηρητικόν όπου επιβάλλεται συντήρησις, να είναι όντως άντάξιον τής 'Ορθόδοξου Χριστιανικής 'Ελλάδος, θεμελιούν επί άρραγοϋς θεμελίου την όρθόδοξον χριστιανικήν ζωήν αυτης και κατ' επέκτασιν την έθνικήν και κοινωνικήν προκοπήν. 'Η Έκκλησία δέν έχει άλλως δικαίωμα, άλλ' έχει χρέος να εϊπη τον λόγον της. Δι' ό και ή 'Ιερά Σύνοδος, ως υπευθύνως διαχειριζομένη τά τής Έκκλησίας, εν ένότητι πνεύματος και καρδίας, οϋδέν το έαυτης ζητούσα, άπευθύνεται διά του παρόντος προς τον Πρόεδρον τής Δημοκρατίας, τον Πρόεδρον τής Κυβερνήσεως, τον Πρόεδρον τής Βουλῆς, τον 'Υπουργόν 'Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, τον Πρόεδρον τής επί του Συντάγματος Κοινοβουλευτικής 'Επιτροπῆς και τους κ.κ. Βουλευτάς, ως προς τέκνα τής Έκκλησίας, εν πνεύματι συνεργασίας και οικοδομῆς, και ζητεϊ παρ' αυτών, όπως λάβωσι σοβαρῶς υπ' όψιν τās εν τῷ 'Υπομνήματι τούτῳ διαλαμβανομένας προτάσεις τής Έκκλησίας και διατυπώσωσι τās εν τῷ Συντάγματι σχετικᾶς διατάξεις, ως άκολούθως αϋται συγκεντρωτικῶς καταχωρίζονται.

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ἔως ἔχουν ἐν τῷ Σχεδίῳ Συντάγματος

Ἔως διαμορφοῦνται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ἐλλείπει

ΕΙΣ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΟΜΟΟΥΣΙΟΥ
ΚΑΙ ΑΔΙΑΙΡΕΤΟΥ ΤΡΙΑΔΟΣ

Ἄρθρον 4

Ἄρθρον 1

1. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, κεφαλὴν γνωρίζουσα τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὑπάρχει ἀναποσπαστῶς ἠνωμένη δογματικῶς μετὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃς καὶ πάσης ἄλλῃς ὁμοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Τηρεῖ ἀπαρασαλεύτως, ὡς ἐκεῖναι, τοὺς ἱεροὺς ἀποστολικοὺς καὶ συνοδικοὺς κανόνας καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις. Εἶναι αὐτοκέφαλος, ἀσκοῦσα ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλῃς Ἐκκλησίας τὰ κυριαρχικὰ αὐτῆς δικαιώματα καὶ διοικεῖται ὑπὸ Ἱερᾶς συνόδου Ἀρχιερέων, ὡς νόμος ὀρίζει.

2. Ἡ ὑφισταμένη εἰς ὀρισμένας περιοχὰς τοῦ Κράτους ἐκκλησιαστικὴ κατάσταση δὲν ἀντίκειται εἰς τὰς διατάξεις τῆς προηγουμένης παραγράφου.

Ἐλλείπει

1. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, κεφαλὴν γνωρίζουσα τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὑπάρχει ἀναποσπαστῶς ἠνωμένη δογματικῶς μετὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃς καὶ πάσης ἄλλῃς ὁμοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Τηρεῖ ἀπαρασαλεύτως, ὡς ἐκεῖναι, τοὺς ἱεροὺς ἀποστολικοὺς καὶ συνοδικοὺς κανόνας καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις. Εἶναι αὐτοκέφαλος, ἀσκοῦσα ἀνεξαρτήτως πάσης Ἐκκλησίας τὰ κυριαρχικὰ αὐτῆς δικαιώματα καὶ διοικεῖται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς ἐκπροσωπούσης ταύτην Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ὡς ὁ Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς Τόμος τοῦ 1850 καὶ ἡ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πράξις τοῦ 1928 ὀρίζουν.

2. Ἡ ὑφισταμένη εἰς ὀρισμένας περιοχὰς τοῦ Κράτους ἐκκλησιαστικὴ κατάσταση δὲν ἀντίκειται εἰς τὰς διατάξεις τῆς προηγουμένης παραγράφου.

3. Οἱ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφιζόμενοι Νόμοι ἀναφορικῶς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ρυθμίζουν γενικῆς φύσεως θέματα ὀργανώσεως καὶ διοικήσεως αὐτῆς. Αεπτομερειακὰ θέματα ρυθμίζει ἡ Διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος διὰ Κανονιστικῶν Διατάξεων αὐτῆς καὶ ἐντὸς τῶν κειμένων Νόμων. Σχέδιον ἢ πρότασις Νόμου δὲν εἰσάγεται πρὸς συζήτησιν εἰς τὴν Βουλὴν ἄνευ συμφώνου γνώμης τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, γνωστοποιουμένης ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς περιελεύσεώς των εἰς αὐτήν, ἢ μετὰ τὴν πάροδον τῆς προθεσμίας ταύτης ἀπράκτου.

3. Τὸ κείμενον τῶν Ἀγίων Γραφῶν τηρεῖται ἀναλλοίωτον. Ἡ εἰς ἄλλον γλωσσικὸν τύπον ἀπόδοσις τούτων, ἄνευ ἐγκρίσεως τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἀπαγορεύεται.

4. Τὸ κείμενον τῶν Ἀγίων Γραφῶν τηρεῖται ἀναλλοίωτον. Ἡ εἰς ἄλλον γλωσσικὸν τύπον ἀπόδοσις τούτων, ἄνευ προηγουμένης ἐγκρίσεως τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀπαγορεύεται.

4. Ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἶναι ἀπαραβίαστος. Ἡ ἀπόλασις τῶν ἀτομικῶν καὶ πολιτικῶν δικαιωμάτων δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων ἐκάστου.

5. Ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἶναι ἀπαραβίαστος.

5. Πᾶσα γνωστὴ θρησκεία εἶναι ἐλευθέρη καὶ τὰ τῆς λατρείας αὐτῆς τελοῦνται ἀκωλύτως ὑπὸ τὸ κράτος καὶ τὴν προστασίαν τῶν νόμων. Ἡ ἄσκησις τῆς λατρείας δὲν ἐπιτρέπεται νὰ προσβάλλῃ τὴν δημοσίαν τάξιν ἢ τὰ χρηστὰ ἦθη.

6. Οἱ λειτουργοὶ τῶν λοιπῶν θρησκειῶν ὑπόκεινται εἰς τὰς αὐτὰς ἔναντι τῆς Πολιτείας ὑποχρεώσεις καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ὑπὸ ταύτης ἐποπτείαν, ὡς καὶ οἱ λειτουργοὶ τῆς ἐπικρατοῦσης θρησκείας.

7. Ὁ προσηλυτισμὸς καὶ πᾶσα ἄλλη ἐπέμβασις κατὰ τῆς ἐπικρατοῦσης ἢ ἄλλης γνωστῆς θρησκείας ἀπαγορεύεται.

8. Οὐδεὶς δύναται ἐνεκα τῶν θρησκευτικῶν αὐτοῦ πεποιθήσεων νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν πρὸς τὸ Κράτος καθηκόντων του ἢ νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων.

9. Οὐδεὶς ὄρκος ἐπιβάλλεται ἄνευ νόμου ὀρίζοντος καὶ τὸν τύπον αὐτοῦ.

Ἄρθρον 16

1. Ἡ παιδεία τελεῖ ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τοῦ Κράτους, παρέχεται δαπάναις αὐτοῦ, σκοπεῖ δὲ εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἀγωγὴν, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως καὶ τὴν διαμόρφωσιν ἐλευθέρων καὶ ὑπευθύνων πολιτῶν.

Ἄρθρον 31

Ἐλλείπει.

Ἄρθρον 33

2. Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δίδει ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὸν ἀκόλουθον ὄρκον, πρὶν ἢ ἀναλάβῃ τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων του:

«Ὁμνῶ εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάττω τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους, νὰ μεριμνῶ διὰ τὴν πιστὴν τήρησιν αὐτῶν, νὰ υπερασπίζω τὴν ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῆς Χώρας, νὰ προστατεύω τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων καὶ νὰ ὑπηρετῶ τὸ γενικὸν συμφέρον καὶ τὴν πρόοδον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ».

6. Πᾶσα γνωστὴ θρησκεία εἶναι ἐλευθέρη καὶ τὰ τῆς λατρείας αὐτῆς τελοῦνται ἀκωλύτως ὑπὸ τὸ κράτος καὶ τὴν προστασίαν τῶν νόμων. Ἡ ἄσκησις τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων δὲν ἐπιτρέπεται νὰ προσβάλλῃ τὴν δημοσίαν τάξιν ἢ τὰ χρηστὰ ἦθη.

7. Οἱ λειτουργοὶ τῶν λοιπῶν θρησκειῶν ὑπόκεινται εἰς τὰς αὐτὰς ἔναντι τῆς Πολιτείας ὑποχρεώσεις καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ὑπὸ ταύτης ἐποπτείαν, ὡς καὶ οἱ λειτουργοὶ τῆς ἐπικρατοῦσης θρησκείας.

8. Ὁ προσηλυτισμὸς καὶ πᾶσα ἄλλη ἐπέμβασις κατὰ τῆς ἐπικρατοῦσης θρησκείας ἀπαγορεύεται.

9. Οὐδεὶς δύναται ἐνεκα τῶν θρησκευτικῶν αὐτοῦ πεποιθήσεων νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν πρὸς τὸ Κράτος καθηκόντων του ἢ νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων.

10. Οὐδεὶς ὄρκος ἐπιβάλλεται ἄνευ νόμου ὀρίζοντος καὶ τὸν τύπον αὐτοῦ.

Ἄρθρον 16

1. Ἡ παιδεία τελεῖ ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τοῦ Κράτους, παρέχεται δαπάναις αὐτοῦ, σκοπεῖ δὲ εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἀγωγὴν, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὴν διαμόρφωσιν ἐλευθέρων καὶ ὑπευθύνων πολιτῶν.

Ἄρθρον 31

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δίδει ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὸν ἀκόλουθον ὄρκον, πρὶν ἢ ἀναλάβῃ τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων του:

Ἄρθρον 33

2. Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δίδει ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὸν ἀκόλουθον ὄρκον, πρὶν ἢ ἀναλάβῃ τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων του:

«Ὁμνῶ εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ προστατεύω τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν τῶν Ἑλλήνων, νὰ φυλάττω τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους, νὰ μεριμνῶ διὰ τὴν πιστὴν τήρησιν αὐτῶν, νὰ υπερασπίζω τὴν ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῆς Χώρας, νὰ προστατεύω τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων καὶ νὰ ὑπηρετῶ τὸ γενικὸν συμφέρον καὶ τὴν πρόοδον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ».

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΤΟΥ Α' ΤΟΜΟΥ ΤΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ

«ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ — ΑΓ. ΟΡΟΣ,»*

Κληθείς, ούτως, παρήλθεν εις τὸ βῆμα ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος, ὁ καὶ Διευθυντὴς τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας, καὶ ἀπηύθυνε τὸν ἀκόλουθον βραχὺν πλὴν μεστὸν οὐσίας λόγον:

Α'

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 24ης Ἰουνίου 1970 ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν καὶ συνέστησε τὸ Ἰδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας. Εἰς τὸν Πρόλογον τοῦ τόμου, εἰς τὴν παρουσίαν καὶ ἐπίδοσιν τοῦ ὁποῦν ἀφορᾷ ἢ σὺναξις αὐτῆ ἐδῶ, λέγεται, ὅτι μετὰ τὴν σύστασιν αὐτῆν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας, «ἐξεπληροῦτο εἰς πόθος... καὶ ἐξωφλεῖτο ἐν χρόνῳ...». Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, κατὰ τὴν ὡς ἀνωτέρω συνεδρίαν αὐτῆς, ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ ἀναθέσῃ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Ἰδρύματος εἰς τὸν εἰσηγητὴν τῆς ἰδρύσεώς του, ἔπειτα δὲ προσέλαβεν ὡς πρῶτον ἐπιστημονικὸν συνεργάτην τὸν Θεολόγον καὶ Μουσικολόγον κ. Γρηγόριον Στάθην, ὅστις ὑπὲρ τὴν ἐξαετίαν παραμείνας ἐν Ἐδρῶπι, συνεπλήρωσε τὰς σπουδὰς του ἐν Ρώμῃ, Κοπεγχάγη καὶ Ὁξφόρδῃ. Ὁ κ. Στάθης

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 41 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 τεύχους.

ἀνέλαβε τὸ κύριον ἔργον τῆς ὁργανώσεως τοῦ Ἰδρύματος καὶ τὴν καταλογογράφησιν τῶν χειρογράφων Βυζαντινῆς Μουσικῆς τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Τὸ Ἰδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας ἐστεγάσθη ἀπ' ἀρχῆς εἰς τρεῖς αἰθούσας τοῦ παρὰ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης νεοδημιουργηθέντος Κέντρου, εἰδικῶς καὶ ἐπὶ τούτῳ διαρρυθμισθείσας, ἐφωδιάσθη δὲ διὰ συγχρόνων καὶ ἀπαραιτήτων μηχανημάτων πρὸς διεξαγωγὴν καὶ ἐπιτέλεσιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ του ἔργου. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἰδιαίτερος πρέπει νὰ ἐξαρθῇ ἢ σπουδαία οικονομικὴ συμβολὴ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης, ἣτις μεγαλοφρόνως καὶ γενναιοδῶρως ἐπεχορήγησε καὶ ἐπιχορηγεῖ τὸ Ἰδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ. Καὶ ὁ ἀπαρισμὸς τοῦ Ἰδρύματος εἰς βιβλία καὶ μηχανήματα καὶ ἡ ἐκδοσις ἤδη τοῦ Α' τόμου τῆς καταλογογραφίσεως τῶν μουσικῶν κωδίκων τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἐπραγματώθησαν μόνον χάρις εἰς τὴν χρηματικὴν χορηγίαν τῆς εὐαγοῦς ταύτης καὶ ἱστορικῆς κατὰ τὴν Ἀττικὴν Ἱερᾶς Μονῆς. Διαφαίνεται καὶ ἐδῶ ἡ σπουδαία θέσις τῶν Ἱερῶν Μονῶν εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ καὶ ἐπιβεβαιοῦται τὸ πνευματικὸν καὶ πολιτιστικὸν αὐτῶν ἔργον καὶ εἰς τὴν σύγχρονον ἐποχὴν. Τὸ Ἰδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας, τελοῦν ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐκκλησιαστικὴν ἐποπτείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εὐρίσκει τὴν εὐκαιρίαν καὶ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, θέτουσα ὑπ' ὄψιν τῆς Ἐ' Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις καὶ ἀπόψεις αὐτῆς ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 4,16,31 καὶ 33 ἄρθρων τοῦ Σχεδίου Συντάγματος, ὡς καὶ τὰς καθ' ὁμόφωνον ἀπόφασιν αὐτῆς τροποποιήσεις ἐπὶ τῶν ἐν λόγῳ ἄρθρων, ἐπιθυμεῖ νὰ σημειώσῃ, ὅτι ἐμερίμνησε νὰ μὴ ἀποκλίνῃ τοῦ Συντάγματος τοῦ ἔτους 1952, δεδομένου ὅτι αἱ διατάξεις αὐτοῦ, ἔστω καὶ ἂν καὶ ἐπὶ τινῶν ἐξ αὐτῶν ἡ Ἐκκλησία ἔχη ἐπιφυλάξεις, ἴσχυσαν ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐπαγίωσαν κατάστασιν. Ὡσαύτως, δὲν εἰσῆλθεν εἰς λεπτομερείας ἐπὶ ἐτέρων τινῶν ἄρθρων τοῦ Σχεδίου τούτου, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἦδύνατο νὰ ἔχη διαφορετικὰς ἀπόψεις ὡς πνευματικὸς καὶ πολιτιστικὸς παράγων ἐν τῷ ἔθνει ἡμῶν.

Εὐελπιστοῦμεν, ὅτι ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, ὑπὸ τὰς παρούσας μάλιστα συνθήκας μιᾶς παγκοσμίου ἰδεολογικῆς καὶ κοινωνικῆς συγχύσεως, εἰς βάθος ἐκτιμῶσα τὴν κρισιμότητα τῶν περιστάσεων, δὲν θὰ παρίδῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὰς ἀνωτέρω ὑποδείξεις καὶ προτάσεις τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἀντιθέτως θὰ περιλάβῃ ταύτας εἰς τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος,

ἐνεργοῦσα κατὰ τὴν δεδοκίμασμένην χριστιανικὴν καὶ ἐθνικὴν ἐπιταγὴν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14ῃ Ἰανουαρίου 1975

Μετὰ τιμῆς καὶ ἐνθέρμων εὐχῶν

- † Ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Πρόεδρος
- † Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος
- † Ὁ Πειραιῶς Χρυσόστομος
- † Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος
- † Ὁ Ν. Ἰωνίας καὶ Ν. Φιλαδελφείας Τιμόθεος
- † Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος
- † Ὁ Κίτρους Βαρνάβας
- † Ὁ Ἐλευθερουπόλεως Ἀμβρόσιος
- † Ὁ Σερρῶν καὶ Νιγρίτης Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Θήρας Γαβριήλ
- † Ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος
- † Ὁ Φωκίδος Χρυσόστομος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Δέρβης Κοσμάς

αισθάνεται χρέος του να εκφράση εκ βάθους τὴν εὐχαριστίαν του πρὸς τὴν Ἱερὰν Μονήν, τὸν Καθηγούμενον δηλαδὴ καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν Συμβούλους, ἐν πρώτοις δὲ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν, εἰς τὴν κανονικὴν ἐξουσίαν τοῦ ὁποίου ἀνήκει ἡ Ἱερὰ Μονή.

Β'

Βασικαὶ ἐπιδιώξεις καὶ σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας εἶναι οἱ ἑξῆς:

Α' Ἡ παρακολούθησις τῶν ἐν τῇ χώρᾳ δραστηριοτήτων ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης ἢ προσπαθειῶν πρὸς κάλυψιν πρακτικῶν ἀναγκῶν, καὶ ἡ κατεύθυνσις τῶν δραστηριοτήτων καὶ προσπαθειῶν τούτων πρὸς προσέγγισιν τῆς ἱστορικῆς ἀκριβείας καὶ ὁμοιόμορφον παρουσίαν τῆς ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ λατρείᾳ χρησιμοποιουμένης ἱερᾶς μουσικῆς.

Β' Ἡ παρακολούθησις τῶν ἐξελίξεων καὶ τῶν κατευθύνσεων τῆς διεθνoῦς Βυζαντινῆς Μουσικολογίας καὶ ἡ σπουδὴ τῶν μέχρι τοῦδε πορισμάτων ἐπὶ τῶν ἐρευνῶν αὐτῆς, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς παραδοχῆς ἢ τῆς ἀναίρεσέως καὶ ἀποκαταστάσεως τῶν κατὰ καιρὸς διατυπωθεισῶν ἐπιστημονικῶν θέσεων.

Γ' Ἡ συστηματικὴ μουσικολογικὴ σπουδὴ ἐπὶ ἀνωτέρου ἐπιστημονικοῦ καὶ καλλιτεχνικοῦ ἐπιπέδου πάντων τῶν προβλημάτων τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, τὸ μὲν ὡς μέσον τῆς ὀρθοδόξου λατρείας, τὸ δὲ ὡς μῖα τῶν Καλῶν Τεχνῶν, εὐρύτερον ἐξεταζομένης. Εἰς τὴν τῆς αὐτῆς σπουδῆς καὶ ἀξιολόγησιν θεμελιώδους σημασίας παράγοντες εἶναι οἱ ἑξῆς:

α') Καταλογογράφησις τῶν μουσικῶν κωδίκων.

β') Καταρτισμὸς ἀρχαίου μικροφωτοσταθμῶν τῶν χειρογράφων.

γ') Μαγνητοφωνικὴ διάσωσις τῆς νῦν ἁσματικῆς παραδόσεως.

δ') Καταρτισμὸς εἰδικῆς Βιβλιοθήκης τῶν παλαιότερων καὶ συγχρόνων μουσικῶν καὶ μουσικολογικῶν ἑλληνικῶν καὶ ξένων ἐκδόσεων.

ε') Ἀρτιος ἐξοπλισμὸς τοῦ Ἰδρύματος διὰ τῶν συγχρόνων τεχνικῶν μηχανημάτων.

Α' Τετάρτη βασικὴ ἐπιδίωξις τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας εἶναι ἡ προετοιμασία καὶ ἐκδοσις σχετικῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα ἐντάσσονται εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας σειρὰς.

α') Ἐπιστημονικὸν περιοδικόν.

β') Γενικὰ ἔργα: ἤτοι Κατάλογοι χειρογράφων, Κατάλογος Μελογράφων-Ποιητῶν καὶ τοῦ ἔργου αὐτῶν, Κλείς καὶ Γλωσσάριον τῆς Παλαιᾶς παρασημαντικῆς.

γ') Μουσικολογικαὶ μελέται, ἀναφερόμεναι εἰς τὴν Ἱστορίαν, Σημειογραφίαν Μορφολογίαν καὶ ἄλλα θέματα ἢ προβλήματα τῆς Βυζαντινῆς Μουσικολογίας.

δ') Ἔργα Βυζαντινῆς Μουσικῆς, ἤτοι ἐκδοσις τῶν Ἀπάντων τῶν κυριωτέρων Βυζαντινῶν καὶ μεταβυζαντινῶν Μελοργῶν.

Ε' Πέμπτη τέλος βασικὴ ἐπιδίωξις καὶ σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας εἶναι ἡ προβολὴ καὶ φανέρωσις τῶν ὅσα ἐπιστημονικῶς ἐρευνῶνται ἐν αὐτῷ διὰ δημοσίων ἐμφανίσεων, αἵτινες περιλαμβάνουν μουσικολογικὰς διαλέξεις καὶ ἀποδόσεις Βυζαντινῶν μελῶν ὑπὸ πολυμελῶν χορῶν ἱεροψαλτῶν. Ταῦτα γενικῶς περὶ τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας, τὰ ὁποῖα ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ ἐκθέσω ἐνώπιόν σας, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς παρουσιάσεως καὶ ἐπιδόσεως τοῦ Α' τόμου περιγραφῆς τῶν μουσικῶν χειρογράφων τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἔργον θαυμαστῆς ἐργατικότητος καὶ ἐπιμελείας τοῦ ἐπιστημονικοῦ συνεργάτου τοῦ Ἰδρύματος κ. Γρηγορίου Στάθη. Εὐχαριστῶν ὅτι ἔσχετε τὴν καλωσύνην νὰ μὲ ἀκούσητε, παρακαλῶ ἐξ ὀνόματος τοῦ Ἰδρύματος τῆς Βυζαντινῆς Μουσικολογίας, ἵνα τοῦτο ἔχη τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἠθικὴν ἐνθάρρυνσιν ὅλων σας, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀλικὴν ἀρωγὴν παντὸς δυναμένου, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν μεγάλης ἐπιστημονικῆς καὶ πνευματικῆς σημασίας καὶ σπουδαιότητος σκοπῶν αὐτοῦ.

Ἀκολουθῶς ὠμίλησεν ὁ Γρ. Θ. Σ τ ἄ θ η ς εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι,

Ἐλλογιμώτατοι καὶ μουσικολογιώτατοι Κύριοι,

Ἐλλογιμώτατοι κύριοι Δημοσιογράφοι,

Ὁμολογῶ τὴν συγκίνησιν—ἄλλωστε δὲν ἤμπορῶ νὰ τὴν ἀποκρύψω—, ἡ ὁποία μὲ διακατέχει αὐτὴν τὴν ἐσπέραν ἐδῶ εἰς αὐτὴν τὴν αἴθουσαν, μετὰ ἀπὸ τόσον κολακευτικὰ λόγια, τὰ ὁποῖα ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος εἶχε τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν καλωσύνην νὰ σὰς ἀπευθύνῃ διὰ τὴν ταπεινότητά μου.

Ἀπὸ τῆς ἀνοίξεως τοῦ 1970 εἰς τὴν Ὁξφόρδην ἐν ὄνειρον καὶ μία δέησις ἦσαν οἱ μόνιμοι σύντροφοί μου· ν' ἀρχίσῃ τὸ ἔργον τῆς καταλογογραφίσεως τῶν χειρογράφων Βυζαντινῆς Μουσικῆς εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, διὰ νὰ θεμελιωθῇ καὶ εἰς τὸν τόπον μας οὐσιαστικῶς ἡ ἐπιστήμη τῆς Βυζαντινῆς Μουσικολογίας. Εἰς τὸ ὄνειρον ἤθελα τὸν ἐαυτόν μου ἥρωα τῆς ὑπερανθρωπίνης προσπαθείας· εἰς τὴν δέησιν ἐφοβούμην τὴν ἀπόδοσιν εἰς αὐτὴν τὴν θυσίαν καὶ ἐζήτητον βοήθειαν διὰ τὸ τεράστιον βῆρος αὐτοῦ τοῦ ἐγχειρήματος, τὸ ὁποῖον ἐβλεπον νὰ πίπτῃ εἰς τοὺς ὤμους ἐνός ἀν-

θρώπων... Κατόπιν, εἰς τὸ "Ἅγιον" Ὄρος, κατὰ τὴν συγγραφήν αὐτοῦ τοῦ Καταλόγου, τὴν δέξιν αὐτὴν τὴν ἐκρέμασα εἰς τὸ ράμφος τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ διὰ νὰ τὴν κελαιθοῦν κατὰ τὸν χρόνον ὅπου ἐγὼ εἰργαζόμην καὶ τῆς ἔδωσα τὸ μόνιμον ἔκτοτε περιεχόμενον· νὰ συνεχισθῇ αὐτὸ τὸ ἔργον παρ' ὄλας τὰς θλίψεις καὶ στενοχωρίας, νὰ φανερωθῇ μὲ σεμνὸν καὶ προσήκοντα τρόπον, νὰ ἐδλογηθῇ, διὰ νὰ περατωθῇ καὶ νὰ δημοσιευθῇ πρὸς ὄφελος πολλαπλῶς τῆς ἐπιστήμης καὶ πρὸς δόξαν τοῦ διὰ τῆς μουσικῆς αὐτῆς ὑμνουμένου Θεοῦ καὶ τῶν δοξολογουμένων ἁγίων αὐτοῦ.

Καὶ τὸ ἔργον, πράγματι, εὐδωδῶθη. Ὑπῆρξαν οἱ θερμοὶ ἀντιλήπτορες, κατ' ἐξοχὴν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος, ὁ καὶ Διευθυντὴς τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας, καὶ ἡ σεπτὴ χορεία τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου· συνέδραμον φιλοφρόνως οἱ βοηθοί, οἱ ἀγιορεῖται καλόγεροι καὶ ἰδιαιτέρως οἱ ἅγιοι βιβλιοθηκᾶριοι τῶν μονῶν καὶ εὐρέθη ὁ γενναϊόδαρος χορηγός, ἡ εὐαγὴς Ἱερὰ Μονὴ Πεντέλης. Καρπὸς αὐτῆς τῆς ἀγαστῆς συνδρομῆς εἶναι ὁ παρὼν Α' τόμος τοῦ Καταλόγου ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον «Τὰ Χειρόγραφα Βυζαντινῆς Μουσικῆς—Ἅγιον Ὄρος». Ὁ τίτλος αὐτὸς δηλοῖ ὅτι ἀπωτέρα ἐπιδιώξεις εἶναι ἡ καταλογογράφεισι τῶν ἀπανταχοῦ ἀποκειμένων χειρογράφων Βυζαντινῆς Μουσικῆς, κυρίως τῶν μοναστικῶν κέντρων ἐκτὸς τοῦ Ἅγιου Ὄρους, δηλαδὴ Παλαιστίνης, Σινᾶ, Μετεώρων, Πάτμου, ὡς καὶ τῶν ἐθνικῶν Βιβλιοθηκῶν καὶ τῶν ἄλλων ἰδιωτικῶν συλλογῶν χειρογράφων.

Ὁ παρουσιαζόμενος ἐνώπιόν σας Α' τόμος τοῦ ἑπτατόμου, ὡς ὑπελογίσθη, Καταλόγου, ἐξετυπώθη εἰς ἓν τῶν παλαιότερων τυπογραφείων τῶν Ἀθηνῶν, διαθέτον καὶ πείραν πλουσίαν, ἀλλὰ καὶ διαθέσειν κατανοήσεως, καὶ πνεῦμα συνεργασίας καὶ ἐξυπηρητήσεως, εἰς τὸ γνωστὸν τυπογραφεῖον «Π. Κλεισιούνη». Τὸ ἐξώφυλλον καὶ τὰς ἐγχρώμους εἰκόνας ἐξετόπωσεν ἡ «Ἐπτάλοφος». Ὁ Α' τόμος εἰς τὰς πρώτας α'-π' (δηλαδὴ 80) σελίδας περιέχει Πρόλογον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κοζάνης κ. Διονυσίου Φαριανοῦ καὶ ἐδρεύοντος 728 σελίδας περιέχεται ἡ ἀναλυτικὴ περιγραφή 267 χειρογράφων Βυζαντινῆς Μουσικῆς τριῶν μονῶν, ἧτοι Ζηροποτάμου 130 χειρόγραφα, Δοχειαρίου 121 χειρόγραφα καὶ Κωνσταντινουπόλεως 16 χειρόγραφα. Ἐκάστης μονῆς προηγεῖται εἰδικὴ εἰσαγωγή σχετικὴ μὲ τὴν Βιβλιοθήκην καὶ τὰ χειρόγραφα αὐτῆς. Ἐντεταγμένοι εἰς τὴν οἰκείαν ἐκάστοτε θέσιν ὑπάρχοντες 52 εἰκόνας, ἀφορῶσαι εἰς τοὺς κολοφῶνας τῶν χρονολογημένων κωδίκων ἢ ἄλλας σπουδαίας εἴτε λόγῳ τοῦ περιεχομένου εἴτε λόγῳ καλαισθησίας σελίδας τῶν χειρογράφων. Εἰς τὸ τέλος τὸν τόμον ὠραῖζον Α'—ΚΔ' Πίνακες ἐγχρώμων πανομοιότυπων σελίδων τινῶν τῶν χειρογράφων, περιεχοσῶν καλλιτεχνικὰ ἐπιτιτλα καὶ πρωτογράμματα καὶ τὰς μικρογραφίας, αἱ ὁποῖαι διανθίζουν τοὺς χειρογράφους κώδικας Βυζαντινῆς Μουσικῆς, ὡς καὶ τὰ πλέον ἐνδιαφέροντα ἀπὸ πλεονῶσ μουςικολογικῆς ἀντικείμενα ἐρεῦνης τῆς μουσικῆς. Ἐν τέλει, δύο εὐρετηριακοὶ πίνακες κυρίων ὀνομάτων

καθιστοῦν τὸν τόμον αὐτόνομον καὶ πολὺ εὐκόλον τὴν χρῆσιν αὐτοῦ ὑπὸ παντὸς ἐρευνητοῦ. Ἄς σημειωθῇ ἐδῶ, ὅτι αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν διάταξιν περιεχομένου θὰ ἔχουν καὶ οἱ λοιποὶ ἔξ τόμοι τοῦ ὅλου ἔργου τοῦ Καταλόγου τῶν Μουσικῶν χειρογράφων τοῦ Ἅγιου Ὄρους.

*

Ἡ ἔκφρασις γνώμης διὰ τὴν ἀξίαν ἢ ἄλλην σπουδαιότητα τοῦ παρόντος τόμου, τὴν ἐκθεσιν τοῦ περιεχομένου καὶ τὴν ὅλην γενικῶς ἐμφάνισιν αὐτοῦ εἶναι ἔργον παντὸς ἄλλου κριτοῦ ἐκτὸς ἐμοῦ, τόσον μᾶλλον καθ' ὅσον εἶμαι ὄχι μόνον ὁ συγγραφεὺς ἀλλὰ καὶ ὁ διορθωτὴς τῶν δοκιμῶν καὶ ἐπιμελητὴς τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς εἰς ὄλας τῆς τὰς φάσεις καὶ λεπτομερείας. Παρακαλῶ ὡς τόσον, νὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ εἶπω ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν μουσικῶν χειρογράφων τοῦ Ἅγιου Ὄρους καὶ περὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς καταλογογραφῆσεως αὐτῶν.

Τὸ Ἅγιον Ὄρος ἐκλείσεν ἥδη κύκλον μιᾶς ὑπερχιλιετοῦς περιόδου ἀδιάκοπου ἱστορίας αὐτοῦ. Κατὰ σύμπτωσιν ἀγαθὴν καὶ ἡ χειρόγραφος παράδοσις τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς ἐκλείσεν ἀκριβῶς τὸν αὐτὸν κύκλον μιᾶς χιλιετίας. Τὸ ἀδιάκοπον τῆς ἱστορίας ἔχει σημασίαν διὰ τὴν παράδοσιν καὶ ἐξέλιξιν τῆς μουσικῆς τῆς λατρείας μας. Τὰ πρώτα μουσικὰ χειρόγραφα ἐγράφησαν μετὰ τὸ 950 μ.Χ. καὶ τὰ περισσότερα ἐξ αὐτῶν ἐγράφησαν ἢ τοῦλάχιστον ἐφυλάχθησαν εἰς τὰς ἀγιορειτικὰς Βιβλιοθήκας. Εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ἄλλωστε ἐφυλάχθη ἡ τιμὴ ὅτι τὸ ἀρχαιότερον χρονολογημένον χειρόγραφον Βυζαντινῆς Μουσικῆς ἐγράφη εἰς τὴν μονὴν Βατοπεδίου ὑπὸ τινος Ἀνθίμου τὴν 31ην Μαΐου τοῦ ἔτους 1106. Πρόκειται δι' ἓν Στιχηράριον, εὐρισκόμενον νῦν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Λένινγκραντ ὑπ' αἰξ. ἀρ. 789. Ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς χρονολογίας αὐτῆς ἄλλα τρία ἀγιορειτικὰ μουσικὰ χειρόγραφα ἐχρησίμευσαν ὡς πρότυπα ἰδιαίτερον τύπου σημειογραφίας, συμφῶνως πρὸς τὰ πορίσματα τῆς μουσικολογικῆς ἐρεῦνης. Οἱ κώδικες αὐτοὶ εἶναι ὁ τῆς μονῆς Ἐσφιγμένου 54 (Ἐσφιγμασιακὴ σημειογραφία), ὁ τῆς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας Γ' 67 (Chartres σημειογραφία) καὶ ὁ τῆς σκήτης τοῦ Ἅγιου Ἀνδρέου 18 (Ἀνδρεατικὴ σημειογραφία). Πέραν αὐτῆς τῆς ἰδιαίτερας σημασίας, τὴν ὁποῖαν ἔχουν τὰ παλαιὰ μουσικὰ χειρόγραφα, καὶ τὰ μεταγενέστερα δὲν ὑστεροῦν εἰς ἀξίαν. Τὰ ἐδρισκόμενα εἰς Ἅγιον Ὄρος χειρόγραφα τοῦ ΙΔ' -ΙΕ' αἰῶνος εἶναι σπουδαιότατα, διότι εἰς αὐτὰ εὐρηται κωδικοποιημένη ὅλη ἡ βυζαντινὴ μουσικὴ παράδοσις. Τὰ χειρόγραφα τοῦ ΙΣΤ' καὶ ΙΖ' αἰῶνος εἶναι ἔξ ἴσου σπουδαιότατα, διότι μὲ τὸ ἀδιάκοπον τῆς ψαλτικῆς παραδόσεως τοῦ Ἅγιου Ὄρους διασφαλίζουν τὴν βυζαντινότητα εἰς τὴν μουσικὴν παραγωγὴν τῶν νεωτέρων χρόνων. Καὶ ἐδῶ πρέπει νὰ σημειωθῇ ἰδιαίτερος ἡ σπουδαιότης περιπτώσεως τοῦ ἀρχαιότερου κοσμικοῦ—δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, μεμελισμένου μὲ τὴν βυζαντινὴν σημειογραφίαν, τοῦ ἔτους 1562· πρόκειται διὰ τὸ τραγοῦδι «Χαίρεσθε κάμποι χαίρεσθε, χαίρεσθε τὸν καλὸν μου» εἰς κώδικα τῆς μονῆς Ἰβήρων.

Εἰς αὐτὴν τὴν ἐποχὴν (ἀρχαὶ ΙΖ' αἰῶνος) ἀνήκουν καὶ τὰ τρία δημοτικὰ τραγοῦδια τοῦ κώδικος Ξηροποτάμου 262, τὰ ὁποῖα καὶ δημοσιεύονται τὸ πρῶτον εἰς τὸν παρόντα τόμον, ὡς καὶ τὰ γνωστὰ 15 τραγοῦδια τοῦ κώδικος Ἰβήρων 1203 (χορφ. Ἀθανασίου ἱερομονάχου Ἰβηρίτου τοῦ Καπετάνου).

Τὰ χειρόγραφα, πάλιν, τοῦ ΙΗ' καὶ ΙΘ' αἰῶνος εἶναι σπουδαιότατα, διότι διέσωσαν τὴν ἁσματικὴν παράδοσιν καὶ διὰ τῆς Νέας Μεθόδου μουσικῆς γραφῆς τοῦ 1814 ἔφεραν εἰς τὰ ψαλτικὰ ἀναλόγια τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν τῶν καθ' ἑαυτὸ βυζαντινῶν αἰώνων.

Καὶ δὲν εἶναι μόνον σπουδαῖα, ἀλλὰ εἶναι καὶ πάμπολλα τὰ μουσικὰ χειρόγραφα τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ὁ ἀριθμὸς των ἀνέρχεται κατὰ πᾶσαν προσέγγισιν εἰς 2.200. Τὰ περισσότερα ἐξ αὐτῶν τῶν χειρογράφων ἦσαν γνωστὰ μόνον κάτωθεν ἑνὸς γνωριστικοῦ ἀξίοντος ἀριθμοῦ εἰς τὰς βιβλιοθήκας μετὰ τὴν ταξινόμησιν καὶ τὴν καταγραφήν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Σπ. Λάμπρου καὶ τοῦ Σωφρονίου Εἰσπρατιάδου. Τὰ νέα ἀποκτήματα περιελήφθησαν εἰς τοὺς συμπληρωματικὸς Καταλόγους τοῦ Ἁγίου Ὁρους, χωρὶς πάλιν νὰ περιγραφοῦν ἀναλυτικῶς καὶ πολλὰ εἶναι ἔντελῶς ἄγνωστα καὶ ἀκατάγραφα. Ἡ περιγραφή τοῦ Λάμπρου καὶ τοῦ Εἰσπρατιάδου περιορίζεται μόνον ἐνδεικτικῶς εἰς τὴν δήλωσιν τοῦ περιεχομένου δύο ἢ τριῶν ἐνοτήτων καὶ τὴν ἀντιγραφήν τῶν κολοφώνων καὶ τῶν τυχόν χρονολογικῶν σημειωμάτων, ὅπου ταῦτα ἦσαν γεγραμμένα εἰς ἐμφανῆ θέσιν. Διὰ τὰ μουσικὰ χειρόγραφα ἐννέα μονῶν ὁ Λάμπρος ἠρκέσθη νὰ δώσῃ ἕνα ἀξίοντα ἀριθμὸν καὶ νὰ σημειώσῃ εἰς τὸν Κατάλογόν του ἀπὸ τοῦ τάδε ἕως τοῦ τάδε ἀριθμοῦ («ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ»). Μία πλήρης ἀναλυτικὴ περιγραφή κατὰ σελίδα τοῦ περιεχομένου τῶν χειρογράφων ἔλλειπε παντελῶς καὶ ἤδη τὸ πρῶτον τοιαύτη περιγραφή φέρεται εἰς φῶς διὰ τοῦ παρουσιαζομένου Καταλόγου, ὁ ὁποῖος ὡς ἀμύγης Κατάλογος χειρογράφων Βυζαντινῆς Μουσικῆς εἶναι ὁ πρῶτος διεθνῶς ἐκδιδόμενος.

Κατόπιν ὄλων τούτων, ἡ σπουδαιότης τῆς ἀναλυτικῆς καταλογογραφίσεως εἶναι φανερά εἰς ὅλους.

Ἡ ἀδιάκοπος χειρόγραφος παράδοσις τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος βοηθεῖ εἰς τὴν ὑπεύθυνον ἔρευναν τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς ὑπὸ τῶν μουσικολόγων, εἰς τὴν ἰστόρησιν, μετὰ τεκμηριώσεως πλέον, τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τῶν βυζαντινῶν καὶ μεταγενεστέρων μελοργῶν, εἰς τὴν σπουδὴν τῶν εἰδῶν τῆς μελοποιίας, εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐπιδράσεων εἴτε ἐξ Ἀνατολῆς εἴτε ἐκ Δύσεως ἐπὶ τοῦ Βυζαντινοῦ μέλους—καὶ ὑπάρχον τοιαῦται περιπτώσεις—, εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς συναφείας τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς μετὰ τὴν Ὑμνολογίαν, εἰς τὴν γνῶσιν καὶ γνωριμίαν ἀκολουθιῶν τιῶν, αἱ ὁποῖαι ἀργότερον ἐγκατελείφθησαν, εἰς τὴν ἐξέτασιν νέων μορφῶν εἰς τὴν μορφολογίαν τοῦ βυζαντινοῦ μέλους. Καὶ ταῦτα καθαρῶς ἀπὸ μουσικολογικῆς πλευρᾶς.

Ὁ ἱστοριοδίφης ὁμως καὶ ὁ γλωσσολόγος καὶ ὁ λαογράφος καὶ ὁ κωδικολόγος εἰς τοὺς κολοφῶνας τῶν

χειρογράφων, εἰς τὰς παντοίας ἐνθυμίσεις καὶ ἱστορικὰ σημειώματα, τὰ ὁποῖα μεταφέρονται μετὰ τὴν ὀρθογραφίαν των εἰς τὸν παρόντα Κατάλογον, θὰ εἴδουν πολὺ ὑλικὸν πρωτοφανέρωτον διὰ τὴν ἐπιστήμην του ἑκατοστος.

Εἰς τὰς ἡμέρας μας τὰ ἐνημερωμένα βιβλιογραφικὰ δελτία ἐκδεδομένων ἔργων ἐλκύνουν τὴν προσοχὴν μας καὶ προκαλοῦν τὸ ἐνδιαφέρον μας· πρέπει, πιστεύω, ἢ πλήρης φανέρωσις ἀγνώστων πραγμάτων καὶ ἢ ἐξερεῖνησις παθένου πεδίου νὰ ἀσκήῃ μεγαλυτέραν γοητεῖαν καὶ νὰ διαθερμαίνῃ τὸν πόθον δι' εἰδικωτέραν ἐντρύφησιν. Καὶ εἶναι τοῦτο τὸ ἀσφαλὲς ἐχέγγυον τῆς προαγωγῆς τῆς ἐπιστήμης. Ὁ μόχθος τὸν ὁποῖον κατέβαλον ἐν ἐγκαρτερήσει πολλῇ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ἀφιερῶνται ἀποκλειστικῶς εἰς αὐτὸν τὸν σκοπὸν.

Μακαριώτατε,

Εἶναι τέσσαρα χρόνια τώρα, ὅπου πορεύομαι εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος. Ἡ θάλασσα μετὰ τὰ ἀκρογιάλια της, οἱ βράχοι καὶ αἱ πηγαί, τὰ δάση καὶ αἱ νάπαι, τὰ καλντερίμια καὶ τὰ μονοπάτια τοῦ Ἁγίου Ὁρους μετὰ γνωρίζουν καὶ τὰ γνωρίζω, μετὰ χαιρετοῦν καὶ τὰ χαιρετῶ καὶ τὰ χαίρομαι καὶ εἰς αὐτὰ ἀναπαύεται τὸ πνεῦμά μου. Οἱ ἀγιορεῖται καλόγεροι, εἴτε μετὰ τὴν ἀνεπιτήδευτον προσήνειαν εἰς τὴν φιλοξενίαν εἴτε μετὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἀφελότητος τῆς καρδίας των βοηθοῦν πολὺ εἰς αὐτὸ τὸ ἔργον, καὶ αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην καὶ κατὰ τὴν ὥραν αὐτὴν νὰ ἀναφερθῶ πρῶτον εἰς αὐτοὺς καὶ νὰ τοὺς εὐχαριστήσω θερμῶς.

Ἐκφράζω τὰς βαθεῖας εὐχαριστίας μου πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, διότι διὰ τῶν εὐλογιῶν σας καὶ τὴν ἄλλην ἀρωγὴν τὸ ἔργον αὐτὸ ἤχθη εἰς αἴσιον πέρασ. Ἐπιθυμῶ νὰ εὐχαριστήσω ἄλλοις ἰδιαιτέρως τὸν ἅγιον Καθηγούμενον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης πανοσιολογιώτατον Ἀρχιμανδρίτην κ. Χρυσόστομον Συνετόν, διότι προσωπικῶς συνήνεσε καὶ γενναιοδῶρως ἐχορήγησε τὴν ἐκδοσὴν τοῦ παρόντος τόμου. Ἀγνοῶ πῶς ἄλλως θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐκδοθῇ τοιοῦτον ἔργον. Τοὺς τυπογράφους τοῦ συγκροτήματος «Π. Κλεισιούνη» καὶ προσωπικῶς τὸν κ. Βασίλειον Μπιστέαν εὐχαριστῶ ἐκ καρδίας δι' ὅσην συμπαράστασιν ἐπέδειξεν εἰς τὸν ὀμιλοῦντα. Εὐχαριστῶ μετ' ἐδγνωμοσύνης τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Σεββίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιον, διότι ἐστάθη πάντοτε θερμὸς ἀντιλήπτωρ καὶ βοηθὸς προθυμότατος. Ἄς δεχθοῦν τὰς εὐχαριστίας μου καὶ ὅλοι ὅσοι ἐβοήθησαν εἰς τὴν ὅσον τὸ δυνατόν καλυτέραν ἐμφάνισιν αὐτοῦ τοῦ τόμου.

Σὰς εὐχαριστῶ ὅλους ὅσοι ἀπόψε εἴχετε τὴν καλωσύνην καὶ τὴν ἐγγένειαν νὰ παραστήτε εἰς αὐτὴν τὴν σύναξιν ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τοῦ Α' τόμου τοῦ Καταλόγου τῶν Χειρογράφων Βυζαντινῆς Μουσικῆς τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ νὰ τιμῆσητε οὕτω τὸν ταπεινὸν συγγραφέα αὐτοῦ.

Τὸ τέλος τοῦ λόγου τοῦ ἐπιστημονικοῦ συνεργάτου τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας καὶ

ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΩΝ ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

ΕΠΙ ΤΗ, ΜΝΗΜΗ, ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΦΩΤΙΟΥ

Εἷς ἔξοχος ἀκριβῶς καθοδηγητὴς διὰ τὴν συνειδητοποίησιν τῆς φύσεως καὶ τοῦ νοήματος τῆς Ὁρθοδόξιας εἶναι ὁ Μέγας Φώτιος. Δι' αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μετ' ἰδιαιτέρας λαμπρότητος ἐορτάζει ἀπὸ τινων ἐτῶν τὴν μνήμην αὐτοῦ τῇ 6ῃ Φεβρουαρίου, ὀργανοῦσα ἰδιαιτέρως ἐορταστικὰς ἐκδηλώσεις. Οὕτω καὶ κατὰ τὸν πρό τινων ἡμερῶν ἐορτασμὸν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος μνήμης καθιερώθη ὑπὸ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰδικὸν ἐορταστικὸν πρόγραμμα, ἔχον ὡς ἐξῆς:

Τὴν ἐσπέραν τῆς Τετάρτης, 5ῃς Φεβρουαρίου, ἐν τῷ Ἱ. Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν ἐτελέσθη Μέγας πανηγυρικὸς ἐσπερινός, χοροστατούντων τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ν. Ἰωνίας κ. Τιμοθέου, Φωκίδος κ. Χρυσοστόμου, Πατρῶν κ. Νικοδήμου, Μεγάρων καὶ Σαλαμῖνος κ. Βαρθολομαίου καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱεραῆς Συνόδου Ἐπισκόπου Δέρβης κ. Κοσμᾶ.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεὶμ ἀπουσίαζεν ἕνεκα ἀσθενείας. Κατὰ τὸν ἐσπερινὸν τοῦτον, τὸν ὅποιον παρηκολούθησαν πολλοὶ ἀρχιερεῖς, Καθηγηταὶ καὶ Ὑφηγηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ πλῆθος κλήρου καὶ λαοῦ, ὠμίλησεν ὁ ἔκτακτος ἐντεταλμένος Καθηγητὴς κ. Βασίλειος Δεντάκης, ὅστις ἐξῆρε τὴν προσωπικότητα τοῦ Μεγάλου Φωτίου, ὅστις ὑπῆρξεν ἄριστος φορεὺς τῆς Ἑλληνορθοδόξου παραδόσεως καὶ ἀληθὴς γίγας καὶ ὑπερασπιστὴς τῆς Ὁρθοδόξιας, ἥτις πρέπει νὰ ἐμψυχώη καὶ τὸ ὑπὸ ψήφισιν Σύνταγμα, ὅπερ θὰ εἶναι ὁ νέος Καταστατικὸς χάρτης τῆς Χώρας.

συγγραφέως τοῦ παρουσιασθέντος τόμου ἐκάλυψαν θερμὰ χειροκροτήματα εἰς ἔκφρασιν συγχαρητηρίων καὶ ἔνδειξιν τιμῆς.

Κατερχόμενος τοῦ βήματος ὁ Γρ. Σταθῆς καὶ λαβὼν ἕνα τόμον παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας Σεβ. Μητροπολίτην Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιον κατὰ τὴν ἣν ἀνέλαβεν ὑποχρέωσιν καὶ ἔδωκεν ὑπόσχεσιν νὰ περατώσῃ τὸ ἔργον. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κοζάνης κ. Διονύσιος ἐπέδωκε τὸν τόμον εἰς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεὶμ καὶ τὸν ἅγιον Καθηγούμενον τῆς ἱεραῆς μονῆς Πεντέλης πανοσ. ἀρχιμανδρίτην κ. Χρυσόστομον Συνετόν, διὰ τὴν χορηγίαν τῆς Ἱεραῆς Μονῆς Πεντέλης πρὸς ἔκδοσιν τοῦ Α' τούτου τόμου.

Ἐκ τῶν παρισταμένων τιμητικῶς ἔλαβον τὸν τόμον ὁ ἀκαδημαϊκὸς καὶ Διευθυντὴς τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν μουσουργὸς κ. Μενέλαος Παλλάντιος, ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς Ὁρησκευμάτων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας

τὴν πρωτὰν τῆς Πέμπτης, 6ῃς Φεβρουαρίου, ἐν τῷ Καθολικῷ τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης μετὰ τὴν τέλεσιν τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ὁρθρου, ἐτελέσθη πανηγυρικὴ Θ. Λειτουργία ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Νέας Ἰωνίας καὶ Ν. Φιλαδελφείας κ. Τιμοθέου, Φωκίδος κ. Χρυσοστόμου καὶ Πατρῶν κ. Νικοδήμου. Κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν, καθ' ἣν ὡσάντως παρέστησαν πολλοὶ ἀρχιερεῖς, ἐκπρόσωποι τῶν Πατριαρχείων Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων, Καθηγηταὶ καὶ Ὑφηγηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὁ διοικητὴς τοῦ ΟΔΔΕΠ κ. Ἀθ. Ἀρβανίτης καὶ στελέχη τῶν διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν Ὑπηρεσιῶν, ὠμίλησεν ὁ ἔκτακτος ἐντεταλμένος Καθηγητὴς κ. Μέγας Φαράντος, ὅστις ἐξῆρε πτυχὰς τινὰς τῆς προσωπικότητος τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, αἵτινες προσανατολιζοῦν σημερον τόσο τὸν Ὁρθόδοξον Ἑλληνισμόν, ὅσον καὶ τοὺς φορεῖς τῶν παντὸς εἶδους ἀνωτέρων ἀξιομάτων.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας ἐν τῇ αἰθούσῃ συνεδρίων καὶ τελετῶν τοῦ παρὰ τῇ Ἱ. Μονῇ Πεντέλης Διορθοδόξου Κέντρου Ἀθηνῶν ἐτελέσθη ἡ καθιερωμένη κατ' ἔτος σύσκεψις τῶν μελῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῆς Συνόδου μετὰ τῶν Καθηγητῶν καὶ Ὑφηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ ἐτέρων προσκεκλημένων. Κατὰ τὴν σύσκεψιν ταύτην ὁ τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «Τὰ προβλήματα τῆς σημερινῆς ἐλληνικῆς νεολαίας καὶ ἡ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀντιμετώπισις αὐτῶν».

Ἐν συνεχείᾳ, διεξήχθη ἐκτενὴς καὶ ζωνορὰ συζήτησις, τῆς ὁποίας προήδρευσεν ὁ ἀντικαθιστῶν τὸν

καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Βλάσιος Φειδᾶς καὶ ὁ ἀκαταπόνητος Μουσικολόγος κ. Σίμων Καρᾶς. Πρὸς τούτοις, τὸν τόμον ἔλαβον καὶ ἅπαντα τὰ μέλη τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ σεμνὴ αὕτη τελετὴ τῆς παρουσιάσεως τοῦ τόμου καὶ ἐπιδόσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἰς ἣν καὶ ἀφιερῶνται κατὰ τοὺς ἱερωτάτους τῆς θείας Λειτουργίας λόγους «τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν σοὶ προσφέρωμεν...», ἔλαβε τέλος διὰ τῆς προσφορᾶς ἀναψυκτικῶν πρὸς ἐορτασμὸν τοῦ γεγονότος οἰκειότερον.*

ΓΡ. Θ. ΣΤΑΘΗΣ

* Τὴν κεντρικὴν διάθεσιν τοῦ βιβλίου ἀνέλαβεν ἡ Ἱερά Μονὴ Πεντέλης. Διὰ πᾶσαν ζήτησιν ἢ πληροφορίαν οἱ ἐνδιαφερόμενοι δέον ὅπως ἀπευθύνωνται εἰς τὴν διεύθυνσιν:

Ἱερά Μονὴ Πεντέλης, ὁδὸς Πεντέλης 2.

Ἀθῆναι (Τ. Τ. 118). Τηλ. 3222539.

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΝΕΟΤΗΤΑ *

Ἡμεῖς προσωπικῶς διακονήσαντες ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν τὴν Ἐκκλησίαν, ἐδέχθημεν τὴν συνεργασίαν προσώπων ἀνηκόντων εἰς χριστιανικὰς ὀργανώσεις, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅμως τῆς πλήρους ἀναγνωρίσεως παρ' αὐτῶν τῶν ἀρχῶν τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας. Ἐκ μέρους ἡμῶν ἐπεδείχθη πλήρης διάθεσις συνεργασίας, πολλῶν δὲ προσώπων προσχωρησάντων μετὰ ταῦτα εἰς αὐτάς καὶ καταλαμβάνοντων ἐν αὐταῖς περιβλέπτους θέσεις, ὑπῆρξαμεν διδάσκαλος καὶ πνευματικὸς τούτων πατήρ. Τῇ ἀληθείᾳ, εἶναι λυπηρὸν νὰ παρατηρηθῆται διαχωρισμὸς καὶ προσωπικὴ προτίμησις εἰς τοιαύτας θρησκευτικὰς ὑπηρεσίας, ὅταν ὁ φανατισμὸς ἐνίαν προσώπων εὐρύνην τὸ χάσμα μετὰ τῶν χριστιανικῶν ὀργανώσεων καὶ τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας. Ἐνδεχομένως νὰ παρατηρῶνται ἐκατέρωθεν σφάλματα ὡς πρὸς τὴν ἀκολουθητέαν γραμμὴν ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος τῆς κατηχητικῆς διακονίας, πλὴν, ὡς φρονούμεν, τὰ πάντα δεόν νὰ ἔχῃσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ ἐνεργῶνται ἐκ μέρους αὐτῆς. Οὐδεὶς ἀπολύτως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ὑποκαθιστᾷ αὐτὴν ἢ νὰ ἐνεργῇ ἀνεξαρτήτως ἀπ' αὐτῆς, μάλιστα ἐντὸς τῶν ἱερῶν ταύτης ναῶν, ἀλλ' ὀφείλει ἐξ ἀγαθῆς προαιρέσεως κινούμενος, εἴτε κληρικὸς εἶναι οὗτος, εἴτε πιστός, νὰ συμβάλῃ κατὰ τὸ δυνατόν εἰς εὐδόξωσιν τοῦ σωτηριώδους αὐτῆς σκοποῦ. Κατὰ συνέπειαν αἱ παρεκκλησιαστικαὶ ὀργανώσεις, ἀδελφότητες ἢ θρησκευτικοὶ σύλλογοι, ἡμποροῦν νὰ ὑποβοηθήσουν τὸ ἔργον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, εἴτε ἐντασσόμενοι εἰς αὐτό, εἴτε ἐνεργῶς συμμετέχοντες εἰς τὴν διοργάνωσιν τούτου, χωρὶς νὰ διαλυθῶσιν ἢ νὰ ἀποστῶσι τοῦ σκοποῦ, δι' ὃν συνεστήθησαν. Εἶναι λυπηρὸν νὰ ὑποβλέπωνται ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, νὰ ὑποτιμᾶται ἡ ἐργασία τῶν ἄλλων ἢ νὰ ἐξαίρηται ὑπὲρ παντὸς ἄλλου ἢ τε θεοσέβεια καὶ καθόλου ἀρετὴ τῶν ἀνηκόντων εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν χριστιανικὴν ὀργάνωσιν πιστῶν! «Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν

ὧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. λογίζη δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ; ἢ τοῦ πλοῦτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ, ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ» (Ῥωμ. 2,1-7).

Ἡ ἐνότης τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας διασφαλίζεται, ἐφ' ὅσον πάντες διατηρούμεθα ἡνωμένοι ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης καὶ προαγόμεθα κατὰ Θεόν. Εἰς ὅσα ἐν αὐτῇ ἐπιτελοῦμεν μετ' ἀνυποκρίτου καὶ ἀδόλου ἀγάπης, ἐξυπηρετοῦμεν ἕνα καὶ μοναδικὸν σκοπὸν, τὴν σωτηρίαν ψυχῶν. Ὅταν διαχωρίζονται οἱ πιστοὶ εἰς τάξεις, ἀναλόγως τῆς προτιμήσεως αὐτῶν εἰς πρόσωπα ἢ ἄλλας βλέψεις, τότε ἀνυπολόγιστος ζημία ἐπέρχεται εἰς αὐτοὺς. Ἀντιθέτως ἐκτιμῶντες ἐνὸς ἐκάστου τὸν ἔνθεον καὶ κατ' ἐπίγνωσιν ζῆλον, συντρέχομεν τὴν ὄλην τούτων εὐγενῆ προσπάθειαν καὶ πρωτοβουλίαν εἰς τὰ ἀγαθὰ ἔργα, διὰ τῶν ὁποίων προάγεται ἡ ἐνότης τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Πᾶν ὅτι ἐν αὐτῇ ἐπιτελεῖται, πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτῆς ὀφείλεται νὰ ἐνεργῆται. Αὐτὴ μόνον μένει εἰς τὸν αἰῶνα, ὡς εἶπεν ὁ Κύριος· «καὶ πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς» (Ματθ. 16,18).

Ἐπειτα ἀπὸ ὅλα αὐτά, ἅτινα ἀφορῶσι τὴν ὄλην διοργάνωσιν τοῦ θεσμοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τὴν ἀπόκτησιν ἱκανῶν στελεχῶν καὶ τὴν χρησιμοποίησιν παρ' αὐτῆς πάντων τῶν δυναμένων νὰ συμβάλωσιν ὑπὲρ τῆς πλήρους ἐπιτυχίας τοῦ ἱεραποστολικοῦ ταύτης ἔργου, ἀναφερόμεθα νῦν εἰς ὅσα ἡμποροῦν νὰ γίνουιν ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἐργαζομένους νέους. Καίτοι ἡ πρὸς αὐτοὺς

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 43 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 τεύχους.

ἀσθενοῦντα Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Σεβ. Μητροπολίτης Ν. Ἰωνίας καὶ Ν. Φιλαδελφείας κ. Τιμόθεος. Ἐκ τῆς εἰσηγήσεως τοῦ Καθηγητοῦ κ. Εὐαγγ. Θεοδώρου καὶ ἐκ τῆς ἐπακολουθησάσης συζητήσεως, τῆς ὁποίας μετέσχον Ἀρχιερεῖς, ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἀνδρέας Φυτράκης, ὁ Κοσμητὼρ καὶ Καθηγητὴς τῆς Θεολ. Σχολῆς καὶ ἕτεροι θεολόγοι, ἀφ' ἐνὸς παρουσιάσθησαν ἡ φαινομενολογία τῶν προβλημάτων τῆς σημερινῆς ἑλληνικῆς νεολαίας καὶ τὰ γενεσιουργὰ αὐτῆς αἰτία καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐξητάσθησαν αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ καὶ τὰ πλαίσια τοῦ εἰς τοὺς νέους ἀφορῶντος διακονικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑπεδείχθησαν συγκεκριμένα κατευθύνσεις βραχυπροθέσμων, μεσοπροθέσμων καὶ μακροπροθέσμων ἐνεργειῶν τῶν

φορέων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀγωγῆς τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς συζητήσεως ἐπηκολούθησεν ἐπίσημον γεῦμα, παρατεθὲν ἐν τῷ Διορθοδόξῳ Κέντρῳ πρὸς τιμὴν τῶν Καθηγητῶν καὶ Ἰψηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Κατὰ τὸ γεῦμα ἀντηλλάγησαν προσφωνήσεις μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ν. Ἰωνίας καὶ Ν. Φιλαδελφείας κ. Τιμοθέου καὶ τοῦ Κοσμητῆρος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Σ. Ἀγουρίδου. Ὡσαύτως, ἐξεφράσθησαν εὐχαριστίαι πρὸς τὸν πανοσιολογιώτατον ἡγούμενον τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης Ἀρχιμ. κ. Χρυσόστομον Συνετὸν διὰ τὴν ἀρίστην διοργάνωσιν καὶ προετοιμασίαν τῶν ἐν τῇ Μονῇ ἐκδηλώσεων.

ἀποστολή συνιστᾷ εἰδικὸν τομέα ἐργασίας καὶ δράσεως, παρὰ ταῦτα περιλαμβάνομεν καὶ τούτους εἰς τὸ ἀναπτυσσόμενον ἐνταῦθα πνευματικὸν τῆς Ἐκκλησίας ἔργον, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ ὅτε μὲν φοιτῶσιν εἰς εἰδικὰς σχολὰς παιδείσεως πρὸς ἀπόκτησιν ἐπαγγελματικοῦ διπλώματος, ὅτε δὲ ὡς ἀσκοῦντες τὴν ἐπὶ μέρους ἐργασίαν τῆς εἰδικότητος αὐτῶν, προσφέρονται ἡμῖν, ὡς ἔμψυχον ὕλικόν, ὅπερ χρήζει ἰδιαίτερας πατρικῆς ἀγάπης καὶ μερίμνης. Σήμερον μάλιστα, ὅτε τοσοῦτον ἐβελτιώθησαν τὰ μέσα τῆς τέχνης καὶ μηχανικῆς, πανταχοῦ συναντῶμεν ἐργαζομένους νέους, εἴτε εἰς μεγάλα ἐργοστάσια βιομηχανικῶν πόλεων, εἴτε καὶ ἀλλαχοῦ.

Πλήθος λοιπὸν ἐργαζομένων νέων καὶ νεανίδων παρατηρεῖται ὅπου σφύζει κοινωνικὴ ζωὴ, ἢ δὲ Ἐκκλησία καλεῖται, ὅπως συνεγείρῃ πάντας, προσφέρουσα πρὸς αὐτοὺς τὴν σώζουσαν εὐαγγελικὴν ἀλήθειαν καὶ χάριν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ. Ἀδιάφορος ἢ ἀπαθὴς δὲν ἡμπορεῖ νὰ μὲνη τις πρὸ τῶσων νέων, οἵτινες ἔχουν ἀπόλυτον ἀνάγκην χριστιανικῆς μορφώσεως. Καὶ ἄλλοτε ἡσχολήθημεν μὲ τὴν εἰδικὴν πρὸς ἐργάτας ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἐπισημάναντες τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην διοργανώσεως ἱεραποστολικῆς πρὸς αὐτοὺς ἐργασίας². Εἶναι καὶ αὐτοὶ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ἀδελφοὶ τῆς ἐν Χριστῷ πίστεως καὶ ἔχουν ἀνάγκην τῶν εὐεργετικῶν ἐπιδράσεων τῆς Ἐκκλησίας. Ἐφ' ὅσον δὲ κατανοοῦμεν τὴν σημασίαν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς εἰδικῆς ταύτης ὑπηρεσίας, δυνάμεθα ἔστω καὶ μὲ τὰ ὀλίγα πρόσωπα, ἅτινα τὸ γε νῦν ἔχομεν εἰς τὴν διάθεσίν μας, νὰ στραφῶμεν συμπαθῶς πρὸς ἐργαζομένους νέους, νὰ ἐλκύσωμεν οὐκ ὀλίγους ἐξ αὐτῶν εἰς Χριστὸν καὶ νὰ συστήσωμεν πυρῆνας ἐν αὐτοῖς. Δι' αὐτῶν ἐπεκτείνεται κατόπιν τὸ δίκτυον τῆς σαγήνης ἡμῶν εἰς πλείονας ἐργάτας. «Οὐκ οἶδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῖ;» (Α' Κορ. 5,6. Ῥωμ. 11, 16-25. Γαλ. 5,9).

Τὰ ἐργοστάσια, ναυπηγεῖα, ἀνθρακωρυχεῖα καὶ τόσα ἄλλα ἐργατικά κέντρα, ἀναμένουν τὰς ἐπισκέψεις μας, τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ἁγιασμόν Αὐτοῦ. Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος, ὅπως λεπτομερῶς ἐκθέσωμεν πλῆρες πρόγραμμα πνευματικῆς πρὸς ἐργάτας καὶ ἐργατίδας ἐργασίας. Αὐτὸ ἀφορᾷ ὅσους πρόκειται ν' ἀσχοληθῶσιν εἰδικότερον μὲ αὐτὴν, πλὴν ἐπισημαίνομεν τὴν ἀνάγκην ἐπεκτάσεως τῆς θρησκευτικῆς ὑπηρεσίας καὶ πρὸς αὐτούς. Ἐξ ἄλλου μήπως ἀγνοοῦμεν ὀπόσους πνευματικούς καὶ ἠθικούς κινδύνους διατρέχουν οἱ ἐργαζόμενοι νέοι; Πόσα ὕλιστικά ρεύματα, ἀντιθρησκευτικαὶ θεωρίαι καὶ ἀντεθνικαὶ ἰδέαι κυκλοφοροῦν ἐν μέσῳ αὐτῶν; Οὗτοι διαρκῶς

εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς μυρίους ὄσους πειρασμούς. Ἐνεκα τούτου ἡ Ἐκκλησία διὰ τῶν ἐκπροσώπων αὐτῆς διαφωτίζει αὐτοὺς καὶ στερεώνει τὴν χριστιανικὴν τούτων πίστιν. Χάριν τοῦ σκοποῦ τούτου καὶ ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ μεγάλου ἀριθμοῦ ἐργαζομένων προσώπων, χρησιμοποιοῦμεν ἐποπτικά μέσα, μικρόφωνα καὶ μεγάφωνα, ἔντυπα καὶ φυλλάδια, περιέχοντα εὐσύνοπτα καὶ καταληπτὰ κηρύγματα μετ' ἐγχρῶμων παραστάσεων καὶ εἰκόνων. Παρόμοιον τι εἶχεν ἄλλοτε ἐφαρμοσθῆ ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀμερικῆς διὰ τὰ παρ' αὐτῆς συσταθέντα κατηχητικὰ σχολεῖα.

Ἐκτὸς ὅμως τούτων, δὲν θά ἦτο ἄσκοπον νὰ παρακολουθῶνται οἱ ἐργαζόμενοι νέοι καὶ κατὰ τὰς λοιπὰς ἐνασχολήσεις αὐτῶν εἰς τὰς συνήθεις παιδιὰς αὐτῶν καὶ τὸν ἀθλητισμόν, εἰς τὸν ὅποιον, ὡς γνωστόν, μετὰ σφοδροῦ πάθους ἐπιδίδεται τὸ πλεῖστον τῆς παγκοσμίου νεότητος. Πράγματι δὲ ἐὰν θετικῶς ἐργασθῶμεν εἰς αὐτούς, δυνάμεθα ν' ἀποτρέψωμεν πολλοὺς ἀπὸ τὴν χαρτοπαιξίαν, τὸν ἀλκοολισμόν, τὰ ναρκωτικά καὶ τὰς ἠθικὰς πτώσεις. Ὑπάρχει πάντοτε εἰς τὴν κοινωνίαν ἐν ποσοστὸν νέων, ὅπερ περιπλανᾶται καὶ ρέπει πρὸς πᾶσαν ἁμαρτίαν, ἐπειδὴ δὲν ἔτυχε καλῆς καὶ ἐπιμελημένης χριστιανικῆς ἀγωγῆς. Οἱ νέοι αὐτοὶ μὴ ὄντες φίλεργοι, παραμένουν πολλάκις ἀνεργοί, στεροῦμενοι σταθεροῦ χαρακτήρος. Τούτους ἀναζητῶμεν ὅπου δὴποτε διὰ τῶν καταλλήλων προσώπων τοῦ χριστιανικοῦ μας κύκλου, ἐξευρίσκομεν εἰς αὐτοὺς ἐργασίαν καὶ διατηροῦμεν τακτικὴν μετ' αὐτῶν ἐπικοινωνίαν, ἵνα μὴ παρεκκλίνωσι πάλιν καὶ ὑποπέσωσιν εἰς θανάσιμα ἁμαρτήματα. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ἐγκλημα, εἰς τὸ ὅποιον ἐνίοτε τείνουν νέοι τινὲς τῆς συγχρόνου ἐποχῆς, ἀναχαιτίζεται μὲ τὴν καλὴν καὶ σοβαρὰν προσπάθειαν, τὴν ὁποῖαν καταβάλλουν ἀφασιωμένοι καὶ ἐμπνευσμένοι τῆς Ἐκκλησίας ἱεραπόστολοι.

Ἐπιπροσθέτως, εἰς τοὺς ἐργαζομένους νέους θὰ περιλάβωμεν καὶ ὄσους ἐργάζονται εἰς λιμένας, τελωνεῖα ἢ καὶ ἐμπορικὰ πλοῖα. Εἰδικῶς δι' αὐτοὺς ὅταν προηγηθῇ συνεννόησις μετὰ τῶν προϊσταμένων καὶ ἐργοδοτῶν αὐτῶν ἢ τῶν πλοιοκτητῶν καὶ πλοίαρχων, δυνάμεθα νὰ διαθέσωμεν πρόσωπά τινα κατάλληλα, ἅτινα ἐρχόμενα εἰς ἐπικοινωνίαν μετ' αὐτῶν, διδάσκουσι τὰς ἀληθείας τοῦ Χριστιανικοῦ Εὐαγγελίου. Τὸ αὐτὸ δύναται νὰ γίνῃ καὶ εἰς τὰ πληρώματα τῶν τε ἐπιβατικῶν καὶ ἐμπορικῶν πλοίων. Ταῦτα ὑποχρεούμενα, ὅπως ἐργάζονται καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν Κυριακῶν, δὲν ἔχουν τὴν εὐχέριαν τοῦ ἐκκλησιασμοῦ καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἴτε στεροῦνται παντελῶς αὐτοῦ, εἴτε παρακολουθοῦν τὴν ἀπὸ ραδιοφώνου ἀναμετάδοσιν τῆς θείας Λειτουργίας κατὰ τὸν πλοῦν, ἐφ' ὅσον ἐννοεῖται οἱ πλοίαρχοι κρῖνουσι πρόσφορον ταύτην. Ἡ πρὸς ναυτικούς πνευματικὴ ἐξόρμησις ἐνδείκνυται ἰδίᾳ κατὰ τὴν θερινὴν περίοδον, ὅτε πολὺς κόσμος χάριν ἀναψυχῆς ταξιδεῖ. Ἐν σύντομον κήρυγμα διὰ τε αὐτοὺς καὶ

2. Τί του Ματθαϊάκη, Ὁ Ἱερεὺς ἀπέναντι τῶν ἐργατῶν. Ἐκδόσις Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἀθῆναι 1948. Τοῦ αὐτοῦ. Ἡ ἐργασιοθεραπεία καὶ τὸ περὶ αὐτῆς ἐκκλησιαστικὸν διαφέρον. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία». Ἀθῆναι 1955.

τοὺς ταξιδεύοντας χριστιανούς, ἡ τέλεσις τῆς θείας Λειτουργίας ἐν πλῶ καὶ ἡ ἄμεσος τοῦ κληρικοῦ ἐπικοινωνία μετ' αὐτῶν τὰ μέγιστα ὠφελεῖ ψυχικῶς αὐτοῦς. Εἰς μεγάλα ἐπιβατικά πλοῖα, περιλαμβάνονται πολλάκις πλήρωμα πλέον τῶν πεντακοσίων ἢ καὶ χιλίων ἀτόμων, ἔχομεν μίαν θαυμασίαν ζῶσαν πολυπληθῆ Ἐκκλησίαν ἐνώπιόν μας, τὴν ὁποῖαν ἡμεῖς ὀλοψύχως διακονοῦμεν. Τὸ μέτρον τοῦτο τῆς ποιμαντικῆς ἐφημέριότητος ἄλλοτε κατὰ τὰ πραγματοποιηθέντα ταξίδια μεταναστῶν εἰς ἀπομακρυσμένας ἡπείρους καὶ χώρας. Ὅσοι τυχὸν ἐχρησιμοποιήθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἱεραπόστολοι συνοδοὶ εἰς τοιαῦτα μακρὰ ταξίδια, αὐτοὶ ἐκτελέσαντες εὐρὴ πρόγραμμα θρησκευτικῆς ὑπηρεσίας καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ πλοῦ τῶν πλοίων, προσέφερον ἀρίστην πνευματικὴν τροφήν εἰς μετανάστας καὶ συνέβαλον τὰ μέγιστα εἰς στερέωσιν τῆς πίστεως καὶ τοῦ ἐθνικοῦ αὐτῶν φρονήματος. Ἐν προκειμένῳ ἀναφέρομεν τὸ ἔξοχον παράδειγμα τῶν ἱερέων τῆς ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, οἵτινες συνώδευσαν μετανάστας εἰς Αὐστραλίαν, ἐν οἷς ἦτο καὶ ὁ τότε ἐφημέριος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἁγίας Αἰκατερίνης (Πλάκας) Στέφανος Ματακούλιας, νῦν Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας, ὅστις ἐπὶ ἡμέρας ἀφηγεῖτο τότε εἰς τοὺς οἰκείους αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πνευματικοῦ του κύκλου τὰς ἐντυπώσεις αὐτοῦ ἐκ τῆς τοιαύτης ταπεινῆς του διακονίας. Ἀσφαλῶς καὶ ἄλλοι, ὡς ἐκεῖνος, πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, συνοδεύσαντες Ἑλληνας μετανάστας, πολλὰ θὰ εἶχον νὰ ἐκθέσωσι σχετικῶς μὲ τὴν ἐν πλῶ διακονίαν των.

Ὀὐχ ἤττον ἐναπομένει ἀκόμη ἡ πρὸς τὸ ἐργαζόμενον προσωπικὸν εἰς οἴκους οἰκογενειῶν θρησκευτικῆς ὑπηρεσίας. Ἐν προκειμένῳ ἐννοοῦμεν μᾶλλον νεάνιδας, προσλαμβανομένας εἴτε ὡς ὑπηρεσίας, εἴτε ὡς οἰκονόμους. Εἰς τινὰς εὐπόρους οἰκογενεῖας διατηροῦνται καὶ ἄνδρες, χρησιμοποιοῦμενοι εἴτε ὡς μάγειροι, εἴτε ὡς κηπουροί, εἴτε ὡς ὁδηγοὶ τῶν αὐτοκινήτων αὐτῶν. Καὶ αὐτοὶ λοιπὸν πρέπει ν' ἀκούσῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ δέχωνται τὸν ἁγιασμὸν τῆς Χάριτος Αὐτοῦ διὰ τῶν θείων Μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας. Ἀτυχῶς, οὐχὶ πάντοτε τὰ πρόσωπα ταῦτα ἐργάζονται εἰς οἰκογενεῖας, ἐχούσας θρησκευτικὴν καὶ πνευματικὴν κατάρτισιν, οὕτως ὥστε νὰ ἐνδιαφέρωνται αὐταὶ ἀμέσως ὑπὲρ τῆς ἐκπλήρωσεως τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων τοῦ ὑπηρετικοῦ των προσωπικοῦ. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀρκοῦνται αὐταὶ εἰς τὸ νὰ παρέχουν εἰς τὰς ὑπηρετούσας νεάνιδας τὸ ἐλεύθερον τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν, ὡς ὀρίζει ὁ σχετικὸς περὶ ἐργασίας νόμος, καταβάλλουν τακτικῶς τὸν μισθὸν αὐτῶν καὶ οὐδὲν πλεόν. Τὸ πᾶς διαθέτουν τὸν χρόνον τῆς ἐλευθέρας ἐξόδου αὐτῶν, τίνι τρόπῳ διάγουν εὐρισκόμενα μακρὰν τῆς οἰκίας αὐτῶν, ποῖα πρόσωπα συναναστρέφονται καὶ εἰς ποῖαν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν στάθμην ταῦτα εὐρίσκονται, ἐλάχιστα γνωρίζουν, ἐνῶ συμβιβῶσι μετ' αὐτῶν. Δυστυχῶς ἐλλεῖπει ἐκ τῶν κυρίων αὐτῶν τὸ ἐνδιαφέρον περὶ τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς τού-

των μορφώσεως. Οἱ κύριοι καὶ αἱ οἰκοδέσποινα ἀρκοῦνται εἰς τὴν πιστὴν καὶ καλὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑπηρετικῶν καθηκόντων τῶν προσώπων, τῶν ἐργαζομένων παρὰ ταῖς οἰκογενεῖαις αὐτῶν, ἀπαιτοῦντες συνάμα τιμιότητα, φιλοπονίαν καὶ ἀρίστην παρ' αὐτῶν ἀπόδοσιν. Πόσαι νεάνιδες, ἐρχόμεναι τὸ πρῶτον ἐκ τῶν χωρίων αὐτῶν καὶ προσλαμβανόμεναι ὡς ἐργάτιδες ἐν οἰκογενεῖαις πόλεων παρασύρονται παρ' ἄλλων ἀνθρώπων εἰς μεγάλα ἁμαρτήματα, καθιστάμεναι θύματα τούτων εἰς τὸ κακόν, ἐπειδὴ ἀγνοοῦν τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποίους διατρέχουν ἐντὸς τοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος; Ἀλλοίμονον δὲ ἐὰν τυχὸν αὐταὶ περιπέσουν εἰς τὰς ἁμαρτωλὰς παγίδας τῶν πονηρῶν καὶ κακῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς συμπαθείας πρὸς αὐτὰς ἐξαπατῶσι ταύτας, ὑπισχνούμενοι σύναωιν μετ' αὐτῶν γάμων. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου κατορθώνουν ν' ἀφαιροῦν ἐξ αὐτῶν πολλὰ χρήματα. Πόσας τοιαύτας θλιβεράς περιπτώσεις συναντῶμεν πολλάκις κατὰ τὰς ἱερὰς ἐξομολογήσεις ἐργαζομένων νεανίδων! Οἱ οἰκεῖοι αὐτῶν τελοῦν ἐν παντελεῖ ἀγνοίᾳ τῆς τοιαύτης ἐξελίξεως τῆς ζωῆς αὐτῶν, ὡς καὶ οἱ κηδεμόνες καὶ προϊστάμενοι τούτων. Ἀλλὰ καὶ ἐν ἡ περιπτώσει δὲν ἔχομεν τοιαῦτα ἁμαρτωλὰ ὀλισθήματα εἰς αὐτὰς, διάγουν δὲ ἐν ἐντιμότητι καὶ εἶναι πρόσωπα τῆς ἐμπιστοσύνης ἡμῶν, πάλιν δὲν ἐπιτρέπεται νὰ στερήσωμεν αὐτὰς τῶν ψυχοφελῶν ἐπιδράσεων τῆς Ἐκκλησίας. Φυσικὰ ἐφ' ὅσον αἱ οἰκογένειαι, εἰς τὰς ὁποίας αὐταὶ ἐργάζονται, ζῶσι κατὰ Θεόν, ἀσφαλῶς θὰ ἐπηρεάσουν ταύτας καὶ πολλὰ τὰ ὠφέλιμα θὰ διδάξωσιν εἰς αὐτὰς. Εἰς ἣν ὁμως περίπτωσιν πρόκειται περὶ καθαρῶς κοσμικῶν ἀνθρώπων, τότε εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνον νὰ ὁμοιωθοῦν πρὸς αὐτοῦς, ὅποτε ὁ πρὸς τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὰ πάθη κατήφορος εἶναι πολὺ εὐκόλος.

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὰς ἐχούσας ἀνάγκην προσλήψεως παρ' αὐταῖς ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ οἰκογενεῖας ἐνδιαφέρει κυρίως, ὅπως τὰ προσλαμβανόμενα πρόσωπα δι' οἰκιακὰς ἐργασίας εἶναι ὑγιᾶ, ἐντιμα καὶ ἐργατικά. Τοῦτο ὁμως δὲν ἀρκεῖ, ὀφείλου σὺν συγχρόνως νὰ ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν κατὰ Θεὸν ἀνατροφὴν καὶ μόρφωσιν αὐτῶν. Ἐν ἡ δὲ περιπτώσει ἀνευρίσκουν τυχὸν ἔλλειψιν τοιαύτης, αὐτοὶ οἱ ἴδιοι μεριμνῶσι περὶ αὐτῆς, καθὼς καὶ διὰ τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν. Ἐφ' ὅσον ἐκεῖνοι διάγουν κατὰ Θεὸν ζωὴν, θὰ εὑρουν μιμητὰς τοὺς ὑπρέτας αὐτῶν. Πᾶν ὅ,τι ἐν τῷ περιβάλλοντι μίᾳς ἐκάστης οἰκογενεῖας παρατηρεῖται καλὸν ἢ κακόν, ἐπηρεάζει τὰ μέγιστα τὰ ὑπηρετοῦντα ἐν αὐταῖς πρόσωπα, οἱ δὲ οἰκοδεσπότης φέρουν ἀκεραίαν τὴν εὐθύνην ἐναντι τοῦ Θεοῦ διὰ πᾶσαν τυχὸν παραμέλησιν τοῦ χριστιανικοῦ αὐτῶν καθήκοντος πρὸς αὐτά. Ἐξ Ἰσου τὴν εὐθύνην ταύτην ἐπωμίζονται καὶ αἱ οἰκοδέσποινα, αἵτινες ὀφείλου διὰ τοῦ χριστιανικοῦ αὐτῶν παραδείγματος καὶ ἐναρέτου ζωῆς νὰ παραδειγματίζωσι τὰς ὑπηρετούσας τὰς οἰκογενεῖαις αὐτῶν νεάνιδας καὶ γυναῖκας.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ πρ. Παραμυθίας ΤΙΤΟΣ

ΤΑ ΓΕΝΙΚΑ ΠΡΟΣΩΝΤΑ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ*

Αφ' ἧς καθιερώθη ἡ 30ῆ Ἰανουαρίου ὡς ἡμέρα ἑορτῆς τῶν γραμμάτων, ἡ Ἐκκλησία, τὸ Ἔθνος καὶ ἅπαντα τὰ Ἐκπαιδευτήρια καὶ τὰ Πνευματικά Καθιδρύματα τῆς Χώρας ἄγουν ἑορτάς, ὅπως τιμήσωσι τὴν ἱεράν μνήμην τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, τῶν «τὴν Οἰκουμένην πᾶσαν ἀκτίσι δογμάτων θείων πρσευσάντων, τῶν μελιρρύτων ποταμῶν τῆς σοφίας, τῶν Τριῶν Μεγίστων Φωστήρων τῆς Τρισηλίου Θεότητος», οἵτινες, διὰ τῆς ἀδράς καὶ ἀρμονικῆς παιδεύσεώς των καὶ τῶν λοιπῶν ἐκ τῆς ἠνωθεν δωρεᾶς χαρισμάτων, ἀνεβίβασαν τὸν ἄμβωνα τῆς τοῦ Κωνσταντίνου πόλεως ὑπὲρ τὴν Πνύκα τῶν Ἀθηνῶν.

Τὰς παιδαγωγικὰς ἀρχὰς, τὰς ὁποίας οὗτοι διετύπωσαν καὶ ἐβίωσαν, δεόν νὰ ἐνστερνίζωνται καὶ νὰ βιοῦν οἱ πράγματι καλοὶ Ἀκαδημαϊκοὶ Διδάσκαλοι.

Οἱ ἑορταζόμενοι μεγάλοι Ἕλληνες Ἱεράρχαι λέγονται καὶ εἶναι Οἰκουμενικοὶ Διδάσκαλοι, διότι ὅπως τὸ Ἕλληνικὸν πνεῦμα καθόλου καὶ ἡ ἐπὶ τῶν πτερυγῶν αὐτοῦ διεκπετασθεῖσα ἀνὰ τὴν οἰκουμένην χριστιανικὴ ἐξ ἀποκαλύψεως ἀλήθεια, οὕτω καὶ οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι δὲν ἀνήκουν μόνον εἰς τὴν ἐποχὴν των, οὐδὲ μόνον εἰς τὴν τοπικὴν περιοχὴν τῆς ἐκάστοτε δράσεώς των. Τὸ ἀναπλαστικὸν ἔργον των καὶ ἡ εὐεργετικὴ ἐπίδρασις των ἐκτίνονται πολὺ πέρα τῶν τοπικῶν καὶ χρονικῶν ὁρίων τοῦ βίου των καὶ τῆς ἐποχῆς των. Διεκλάμπουν ἀνὰ τοὺς αἰῶνας καὶ διαφωτίζουν γενεάς. Ὅντων «εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης τὰ ρήματα αὐτῶν».

Δὲν ἐπαλαιώθησαν αἱ διδασκαλαὶ των· ἡ ἐπικαιρότης των παρέμεινε διαρκὴς διὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους, πάσης ἐποχῆς καὶ πρὸς πᾶσαν περίστασιν.

Ἐμελέτησαν ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίαν τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν, τόσον τὴν κατὰ κόσμον ἐξωτερικὴν, ὅσον καὶ τὴν ἔσω ἢ κατὰ πνεῦμα.

Κατενόησαν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν εἰς τὰ μυχιαίτατα αὐτῆς βάθη, εἰς τὰς σιωπηλὰς νοσταλγίας της, εἰς τοὺς ἀλαλήτους στεναγμούς καὶ εἰς τὰς πολυτρόπους ἐκδηλώσεις της.

Συνέλαβον τὴν σύνθεσιν καὶ τὸ νόημα τῆς ὑπάρξεως τῆς ζωῆς εἰς τὴν ἐσωτάτην αὐτῆς οὐσίαν καὶ εἰς τὴν πλοκὴν καὶ σύνθεσιν τῶν ἀπειροκαλλῶν σκιρτήσεων καὶ ἐκφάνσεων αὐτῆς. Τὸ ἐνδιαφέρον των περιελάμβανε πᾶν βιοτικὸν θέμα ἢ πρόβλημα δυνάμενον νὰ ὑποτίπτῃ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἀντίληψιν, πᾶν γεγονός, ἀλλὰ καὶ πᾶν ἐνδεχόμενον.

* Ὁμιλία γενομένη τὴν 31ην Ἰανουαρίου 1975 ἐν τῇ Αἰθούσῃ Διαλέξεων τῆς Ἐταιρείας τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ (Λαϊκὸν Πανεπιστήμιον).

Ἡ καταπλήσσοσα παρατηρητικότης των παρεῖχεν εἰς αὐτοὺς διαρκεῖς ἀφορμὰς πρὸς λεπτομερειακὴν ἀνατομίαν καὶ ἀριστοτεχνικὴν περιγραφὴν τῶν διαφόρων τομέων καὶ προβλημάτων τῆς ζωῆς. Ἐναντι αὐτῶν ἐλάμβανεν ἐκάστοτε θέσιν σαφῆ καὶ τὴν θέσιν ταύτην ἐπίστευον ἐκ βαθέων καὶ ὑπερήσπιζον διὰ πλήρους ὀπλισμοῦ βαθυστοχάστων ἐπιχειρημάτων καταπληκτικῆς πειθοῦς.

Τοῦ λόγου των ἡ ὅλη δομὴ ἐθεμελιόυτο ἐνθεν μὲν ἐπὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τῆς ὁποίας ὑπῆρξαν ἐξοχοὶ καὶ ἀληθῶς θεόπνευστοὶ ἐρμηνευταί, ἐνθεν δ' ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς παραδόσεως, τῆς ὁποίας τὸ πνεῦμα ἐπλήρου αὐτοῦ πρὸς τὴν δέουσαν ἀνάπτυξιν καὶ διατύπωσιν τῶν αἰωνίων ἀληθειῶν τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἡ δὲ ἐπιχειρηματολογία των διηρθίετα ἐπιχαρίτως καὶ διὰ γνωμῶν καὶ ὑπομνήσεων ἐκ τῆς θύραθεν σοφίας, τουτέστι ἀπὸ τῆς κλασσικῆς Ἑλληνικῆς Γραμματείας, περὶ τὴν ὁποίαν ὠσαύτως ἦσαν ἐντριβέστατοι. Οὐτῶς ἐλάλουν καὶ ἔγραφον ἀπὸ τοῦ περισσεύματος τῆς πλουσίας Ἑλληνοχριστιανικῆς των μορφώσεως, ἐν δυνάμει πίστεως φλογερᾶς, τὴν ὁποίαν μετέδιδον καὶ εἰς τὸ περιβάλλον των, καὶ κατέστησαν βαθυγνώμονες καὶ ἐξοχοὶ ἐρευνηταί, ἀληθεῖς Ποιμένες λαῶν καὶ αὐθεντικοὶ πρὸς πᾶσαν περίστασιν ὁδηγοί.

Περὶ δὲ τῆς Παιδείας ἐφρόνουν οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι ὅτι αὐτὴ δὲν συνίσταται εἰς τὴν μετάδοσιν ξηρῶν γνώσεων πρὸς ἐμπλουτισμὸν τοῦ νοῦ μόνον, ἀλλὰ κυρίως καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς «τὴν ἀνατροφὴν τὴν μετ' εὐλαβείας», εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν διάπλασιν τῆς ψυχῆς πρὸς ἄσκησιν βίου ἐναρέτου καὶ παγίωσιν σταθερῶς ἠθικοῦ χαρακτῆρος.

Ἐν τούτῳ, λοιπόν, ἐγκτεται τῆς Παιδείας ὁ τελικὸς σκοπός, σκοπὸς ἀνθρωπιστικὸς ὑπὸ τὴν πλήρη καὶ ἀκραίφην Ἑλληνοχριστιανικὴν του ἔννοιαν· διότι μόνον οὕτως ἀποδίδονται εἰς τὴν Οἰκογένειαν, εἰς τὴν Κοινωνίαν, εἰς τὴν Πατρίδα καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὑγιᾶ, δημιουργικὰ καὶ συνεκτικὰ στελέχη.

Τῶν γραμμάτων ἡ θεραπεία εἶναι μόνον μέσον πρὸς τὸν τελικὸν τοῦτον ἠθοπλαστικὸν σκοπὸν. Πεισιμένον περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς ἀγωγῆς ἐφρόνουν ὅτι «ἡ ἄμορφος ψυχὴ εὐμορφος γενέσθαι δύναται» μόνον, ἐὰν ἡ ὅλη ἐκπαίδευσις ἐμπνέη καὶ ἐμπεδοῖ τὴν πίστιν πρὸς τὰς αἰωνίους καὶ σωτηρίους ἀρχὰς τῆς Χριστιανικῆς Θεολογίας καὶ Ἠθικῆς.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΑΘ. ΛΟΥΡΙΔΗΣ

Ὁμότιμος Καθηγητῆς τῆς Στοματολογίας
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 395
Διεκπ. 178 } Ἀθήνησι τῆ 29-1-1975

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2058

Π ρ ό ς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπενομιζουσα ὑμῖν τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1798/15-1-1971 ὡς και πάσας τὰς ἀναφερομένας εἰς τὸ αὐτὸ θέμα ἐγκυκλίους Αὐτῆς ἰδίας, δὲ τῶν ἐτῶν 1972, 1973 καὶ 1974, παρακαλεῖ, ὅπως καὶ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος 1975 προβῆτε εἰς τὰς σχετικὰς ἐνεργείας τόσον διὰ τὴν πνευματικὴν, ὅσον καὶ διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν τῆς Ἑβδομάδος Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, ἥτις ὁρίζεται τὴν 23-30 Μαρτίου ἐ.ἔ.

Διὰ τὴν ἀρτίαν ὁργάνωσιν καὶ προπαρασκευὴν ὁμιλιῶν, κατηχητικῶν μαθημάτων, διαλέξεων, πανηγυρικῶν συγκεντρώσεων κ.λ.π. τὸ παρ' ἡμῖν Γραφεῖον Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς ἐγκαίρως θὰ ἀποστείλῃ εἰς ἐκάστην Ἱεράν Μητροπόλιν κατάλληλον ἐποπτικὸν ὄλικόν καὶ σχέδια ὁμιλιῶν, μαθημάτων καὶ κηρυγμάτων, συμφώνως πρὸς τὰ ἀριθμητικὰ καὶ στατιστικὰ δεδομένα τὰ διαλαμβανόμενα ἐν τῷ Ἐκκλησιαστικῷ Ἡμερολογίῳ.

Τὰ συγκεντρωθησόμενα ποσὰ τόσον ἐκ τοῦ εἰς πάντας τοὺς Ἱερούς Ναοὺς περιαχθησόμενου δίσκου, ὅσον καὶ ἐκ (τῆς Ἱεραποστολικῆς Δραχμῆς) τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, Συνοδικῆ ἀποφάσει, παρακαλοῦμεν, ὅπως τὸ ταχύτερον δυνατὸν ἀποσταλῶσιν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, ὑποκατάστημα Π. Μητροπόλεως ἐν Ἀθήναις καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν Λογαριασμοῦ 558002 μὲ τὴν ἐνδειξὴν «Διὰ τὴν Ἐξωτερικὴν Ἱεραποστολήν».

- † Ὁ Ἀθηνῶν Σ ε ρ α φ ε ἰ μ, Πρόεδρος
- † Ὁ Καλαβρῶτων καὶ Αἰγιαλείας Γ ε ώ ρ γ ι ο ς
- † Ὁ Πειραιῶς Χ ρ υ σ ό σ τ ο μ ο ς
- † Ὁ Μυτιλήνης Ἰ ά κ ω β ο ς
- † Ὁ Ν. Ἰωνίας καὶ Ν. Φιλαδελφείας Τ ι μ ό θ ε ο ς
- † Ὁ Σεβρίων καὶ Κοζάνης Δ ι ο ν ύ σ ι ο ς
- † Ὁ Ἐλευθερουπόλεως Ἀ μ β ρ ό σ ι ο ς
- † Ὁ Θήρας Γ α β ρ ι ή λ
- † Ὁ Μεσσηνίας Χ ρ υ σ ό σ τ ο μ ο ς
- † Ὁ Φωκίδος Χ ρ υ σ ό σ τ ο μ ο ς

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Δέσφης Κο σ μ ᾶ ς

Ἀριθ. { Πρωτ. 517
Διεκπ. 243 } Ἀθήνησι τῆ 7-2-1975

ΘΕΜΑ: «Γ' Ποιμαντικὸν Σεμινάριον Εἰσηγητῶν Ἱερατικῶν Συνεδρίων».

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2060

Π ρ ό ς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἀποφάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι συγκαλεῖται ἐν τῷ Διορθοδόξῳ Κέντρῳ Ἀθηνῶν ἀπὸ 27-29 Μαΐου ἐ.ἔ. τὸ Γον Θεολογικὸν Ποιμαντικὸν Σεμινάριον Εἰσηγητῶν Ἱερατικῶν Συνεδρίων, μὲ γενικὸν θέμα: «Ἡ Ὁρθόδοξος Πνευματικότης καὶ τὸ Ποιμαντικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας».

Διὰ τοῦ ἐν λόγῳ Σεμιναρίου ἀποσκοπεῖται ἡ ἐπιτιμωθὲν θέματος, δυναμένου νὰ ἀπασχολήσῃ τοὺς αἰδεσ. Συνέδρους τῶν κατὰ τόπους Ἱερατικῶν Συνεδρίων, κατάλληλος προετοιμασία τῶν ὑφ' ὑμῶν ὁριζομένων εἰσηγητῶν καὶ ἡ πληρεστέρα αὐτῶν κατάρτισις ἐπὶ τῶν ποικίλων αὐτοῦ πλευρῶν πρὸς ἀρτιωτέραν διαπραγματεύσιν τοῦτου ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν διαληφθέντων τοπικῶν Ἱερατικῶν Συνεδρίων.

Τὸ θέμα τοῦ Γ' τούτου Σεμιναρίου ἀναπτυχθήσεται διὰ τριῶν βασικῶν εἰσηγήσεων, ὡς ἀκολούθως: α) «Ἡ Ὁρθόδοξος πνευματικὴ ζωὴ τοῦ Ποιμένου», β) «Ἡ Ὁρθόδοξος Πνευματικότης κατὰ τὴν ἀσκήσιν τοῦ Ποιμαντικοῦ ἔργου», καὶ γ) «Οἱ βασικοὶ στόχοι τῆς ποιμαντικῆς μερίμνης τοῦ Ἱερέως σήμερον». Προβλέπονται πρὸς τούτους ἐν τῷ προγράμματι ἀπογευματινὰ ποιμαντικὰ ἐπισκέψεις τῶν συνέδρων εἰς χώρους ποιμαντικοῦ ἐνδιαφέροντος πρὸς πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῶν θεωρητικῶν διδαγμάτων.

Ὅθεν, παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, ἵνα ἐντὸς μηρὸς τοῦ βραδύτερου ἀπὸ λήψεως τῆς παρούσης προτείνετε ἡμῖν (Γραφεῖον Σ.Ε. Ποιμαντικῶν ἔργων), δύο Κληρικὸς-Ἐφημερίους, κατὰ προτίμησιν θεολόγους ἢ, ἐλλείψει τούτων, Βασ. Κατηγορίας, οἵτινες μεθέξουσιν τοῦ Σεμιναρίου ὡς ἐκπρόσωποι τῆς καθ' ὑμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἐπὶ τούτοις γνωστὸν ποιῶμεν ὑμῖν, ὅτι τὰ ὁδοιπορικὰ ἐξόδα τῶν ἐκπροσώπων ὑμῶν δέον ὅπως καταβληθῶσιν ὑπὸ τῶν καθ' ὑμᾶς Ἱερῶν Μητροπόλεων, οἱ δὲ ὑμέτεροι ἐκπρόσωποι θὰ γενματίσωσιν ἐν τῇ Τράπεζῃ τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου Ἀθηνῶν, διανυκτερεύοντες ἕκαστος ὑπὸ ἰδίαν αὐτῶν εὐθύνην. Ἐδνόητον, ὅτι ὅπου παρίσταται ἀνυπερβλήτον κώλυμα ἐξασφαλίσεως ἰδίας διαμονῆς διὰ συνέδρον τινα δύναται νὰ ἀντιμετωπισθῇ ἡ δυσκολία αὕτη μετ' ἐγκαίρως συνεννόησιν ὑμῶν μετὰ τῆς Σ.Ε. Ποιμαντικῶν ἔργων (τηλ. 739-417), ἥτις ἔχει ἀναλάβει τὴν μερίμναν πρὸς διοργάνωσιν τοῦ ἐν λόγῳ Σεμιναρίου καὶ μέλλει

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἐκκλησία καὶ Νεότης.

Ἀξία ἰδιαίτερας ἐξέτασης εἶναι ἡ ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τῆς μνήμης τοῦ Μεγάλου Φωτίου καθιερωθεῖσα κατ' ἔτος ἐν τῷ παρὰ τὴν Ἱ. Μονὴν Πεντέλης Διαρθροδόξω Κέντρῳ Ἀθηνῶν σύσκεψις τῶν μελῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱ. Συνόδου μετὰ τῶν Καθηγητῶν καὶ Ὑφηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἐπὶ ἀπασχολοῦντος τὴν Ἐκκλησίαν ζητήματος. Οὕτω κατὰ τὸν πρόσφατον ἑορτασμόν, χρονικὸν τοῦ ὁποίου παρατίθεται εἰς ἑτέραν σελίδα τοῦ παρόντος φύλλου τῆς «Ἐκκλησίας», κατὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος σύσκεψιν ἐξητάσθη τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 θέμα τῆς στάσεως τῆς Ἐκκλησίας ἔναντι τῶν προβλημάτων τῆς σημερινῆς ἐλληνικῆς νεολαίας.

Ὡς κατέστη σαφές ἐκ τῆς συσκέψεως ταύτης, ἡ Ἐκκλησία τόσον βραχυπροθέσμως, ὅσον μεσοπροθέσμως καὶ μακροπροθέσμως πρέπει νὰ ἐπιστρατεύσῃ πάσας τὰς δυνατότητας καὶ νὰ συνενώσῃ τὴν ἐνέργειαν πάντων τῶν ἀρμοδίων παραγόντων, ἵνα ὑποβοηθήσῃ τὸν ὑγιᾶ προσανατολισμὸν τῆς τόσον ὠρίμου μορφολογικῶς καὶ ἐκλεκτῆς νεολαίας μας. Ὁ προσανατολισμὸς οὗτος θὰ συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἀπαλλαγῶν οἱ νέοι μας ἐκ τῆς οὐτοπιστικῆς καὶ χιμαιρικῆς ὑπερραϊσιοδοξίας καὶ ψευδαισθησίας τοῦ νατουραλισμοῦ, τοῦ ἐνδοκοσμικοῦ ἀνθρωποκεντρισμοῦ καὶ πάντων τῶν συστημάτων, ἀτινα κηρύττουν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀνακαίνισιν τοῦ κόσμου καὶ εἰς τὸν ἐπίγειον παράδεισον αὐτονομιστικῶς, ἄνευ τῆς Θεῆς Χάριτος καὶ βοηθείας μόνον διὰ τῶν ἰδικῶν του δυνάμεων καὶ τῆς νομοτελοῦς, τυφλῆς καὶ μηχανικῆς διαλεκτικῆς διαδοχῆς τῶν κοινωρικῶν καὶ πολιτιστικῶν βαθμίδων, διὰ τοῦ ἀδυσωπῆ-

ἐνημερώσει ὑμᾶς προσεχῶς ἐπὶ τε τοῦ καθ' ἡμέραν προγράμματος καὶ πάσης ἄλλης σχετικῆς λεπτομερείας.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Σερφεῖμ, Πρόεδρος
- † Ὁ Καλαβρῶτων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος
- † Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος
- † Ὁ Ν. Ἰωνίας καὶ Ν. Φιλαδελφείας Τιμόθεος
- † Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος
- † Ὁ Κίτρους Βαρνάβας
- † Ὁ Ἐλευθερουπόλεως Ἀμβρόσιος
- † Ὁ Θήρας Γαβριήλ
- † Ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος
- † Ὁ Φωκίδος Χρυσόστομος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
† Ὁ Δέσβης Κοσμάς

του ζωϊκοῦ στροβίλου τῶν βιολογικῶν δυνάμεων καὶ τοῦ δυναμισμοῦ τῶν οικονομικῶν παραγόντων, τῶν παραγωγικῶν σχέσεων καὶ τῶν ταξικῶν ἀνταγωνισμῶν.

Ὀκιοθεν νοεῖται, ὅτι ἵνα προσανατολίσῃ ἡ Ἐκκλησία τοὺς νέους πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην, δεόν οἱ ἐκπρόσωποι ταύτης διὰ τοῦ παραδείγματος τῆς προσωπικῆς ἀνακαινίσεως καὶ ἀκτινοβολίας των νὰ ἐνρίσκωνται ἀόκνως εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀνοικοδομήσεως ἐνὸς νέου κόσμου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ βασιλεύῃ Πνεῦμα Κυρίου καὶ ἀλήθεια, πραγματικὴ ἀγάπη, δικαιοσύνη καὶ ἰσότης.

Δέον νὰ ἀποσοβηθῇ ἡ διάβρωσις τῆς ἐλληνικῆς παιδείας.

Πολὺς γίνεται ἐσχάτως λόγος περὶ τοῦ προσανατολισμοῦ τῆς ἐλληνικῆς παιδείας, περὶ τοῦ ὁποίου προβλέπει καὶ ἡ παράγρ. 1 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 16 άρθρου τοῦ Σχεδίου Συντάγματος. Κατὰ τὴν παράγραφον ταύτην («ἡ παιδεία... σκοπεῖ εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἀγωγήν, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως καὶ τὴν διαμόρφωσιν ἐλευθέρων καὶ ὑπευθύνων πολιτῶν»), ἀπαλειφθεῖσης τῆς ἐν τοῖς προἰσχύσασιν Συντάγμασι διαλαμβανομένης διατυπώσεως περὶ τοῦ ιδεώδους τῆς παιδείας ὡς πραγματοποιουμένου «ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἰδεολογικῶν προσανατολισμῶν τοῦ ἐλληνικοῦ καὶ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ».

Ὅθεν δεικνυομένη εἶναι ἡ κινητοποιήσις τόσον τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅσον καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ πληρώματος πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ ἐκ τῆς ἀπαλείψεως ταύτης δημιουργουμένου κινδύνου. Μιὰ παιδεία ἄνευ τοῦ ἐλληνορθόδοξου ἰδεολογικοῦ προσανατολισμοῦ ἔσθην μὲν θὰ ἀπέκοπτεν ἀσυγγνώστως τὸ ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν ἔργον τῆς ἀγωγῆς ἐκ τῆς ρίζης καὶ μακροαίονος παραδόσεώς του καὶ ἄφ' ἑτέρου θὰ ἐσήμαινε τοποθέτησιν δυναμίτιδος εἰς αὐτὰ τὰ θεμέλια τῆς προσβαλλομένης ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ἀγωγῆς. Ὁ μέγας παιδαγωγὸς Foerster, ὅστις θεωρεῖ ὡς σαθρὰν καὶ οὐτοπιστικὴν πᾶσαν στερομένην θρησκευτικοῦ θεμελίου ἠθικὴν προσπάθειαν, διακηρύττει καὶ πρὸς ἡμᾶς σήμερον χαρακτηριστικῶς: «Ἐξέλθετε ἐκ τοῦ σχολείου τοῦ σοφολογιωτατισμοῦ καὶ προσέλθετε νὰ φοιτήσῃτε εἰς τὸ σχολεῖον τῆς ἀτογνωσίας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης παρατηρήσεως. Γνωρίσατε τὸν ἄνθρωπον... Ἄνευ τῆς θρησκευτικῆς ἀφρηπίσεως λείπει ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἡ δύναμις νὰ θέσῃ νόμους εἰς ἑαυτὸν, μένει παθητικὸς ἔναντι τῆς ζωῆς καὶ ἑαυτοῦ».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, δεόν νὰ ἀποσοβηθῇ ἡ ἐπαπειλουμένη ἀποδυνάμωσις καὶ διάβρωσις ἐκ τῶν ἔνδον τῆς ἐλληνικῆς παιδείας.

Ύπερ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου.

Ὁρθῶς ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ' ἔκρουσε τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου ἐν σχέσει πρὸς τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου: «Διήλθομεν ἤδη ἐκ τοῦ σταδίου τῆς μεταπολεμικῆς περιπετείας εἰς τὸ στάδιον τῆς προπολεμικῆς ἀτμοσφαιρας! Πολλοὶ δὲν διστάζουν νὰ ὑποστηρίζουν ἐν ψυχρῶ, ὅτι ὁ πόλεμος ἀποτελεῖ ἀνάγκη τῆς ἀνθρωπότητος... Ἄλλ' οἱ ἔχοντες σῶας τὰς φρένας τί πράττουν ὑπερ τῆς εἰρήνης;». Δέον νὰ γίνῃ ἀντιληπτόν, ὅτι «ἡ εἰρήνη ἀπαιτεῖ μεγαλυτέραν ἡρωϊκότητα, μεγαλυτέραν αὐτοθυσίαν καὶ προϋποθέτει πρὸ πάντων τὴν ἀσκησιν πασῶν τῶν δυνάμεων τοῦ Πνεύματος, τῆς λογικῆς, τῶν καρδιῶν». Δέον ὅπως «οἱ ἡγέται μὴ φεισθοῦν ἡρωϊκῶν πράξεων, μηδὲ αὐτοθυσίας, μηδὲ καταδραπανήσεως πασῶν τῶν δυνάμεων τῶν πρὸς διαφύλαξιν τοῦ πρώτου τῶν ἀγαθῶν, τῆς εἰρήνης». Ἐξ ἄλλου καὶ οἱ πολῖται δύνανται νὰ συντελέσουν εἰς τὴν ἐδραίωσιν τῆς εἰρήνης δημιουργοῦντες ἀτμόσφαιραν ἀντίθετον πρὸς τὸν πόλεμον, ἀσκοῦντες πίεσιν εἰρήνης ἐπὶ τῶν ἡγετῶν τῶν καὶ μὴ παραβλέποντες τὴν προσευχὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἣτις καθημερινῶς δέεται ὑπερ εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου».

Ἄλλ' ἐὰν οἱ πολῖται, κατὰ τὴν ὀρθὴν γνώμην τοῦ Πάπα, δύνανται νὰ ἀσκήσουν πίεσιν εἰρήνης, τί θὰ ἠδύνατο νὰ πράξῃ αὐτὸς ὁ Πάπας μὲ τὴν τεραστίαν ἐπιρροὴν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ πολλὰς Χώρας; Ἀσφαλῶς διὰ νὰ ἀναφέρωμεν ἐν παράδειγμα, ἡ τραγωδία τῆς Κύπρου θὰ εὑρισκε ταχύτερον τὴν αἰσίαν καὶ δικαίαν λύσιν της, ἐὰν ὁ Πάπας ἐκίνη τὸν τεράστιον μηχανισμόν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἵνα ἀσκήσῃ πίεσιν ἐπὶ τῶν Χωρῶν, αἵτινες συνήγγησαν εἰς τὸ νὰ προετοιμασθῇ καὶ ἐκτελεσθῇ τὸ κατὰ τῆς Κύπρου ἀποτρόπαιον τουρκικὸν ἐγκλημα.

Οὐδεὶς συγκρητισμὸς εἶναι ἐπιτετραμμένος.

Πολὸς γίνεται ἐσχάτως λόγος εἰς τὸν διεθνήν καὶ ἑλληνικὸν τύπον περὶ τῶν σχέσεων Χριστιανισμοῦ καὶ Μαρξισμοῦ καὶ περὶ τοῦ διεξαγομένου ἤδη ἢ διεξαχθησομένου διαλόγου μεταξὺ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς μαρξιστικῆς ἰδεολογίας.

Ἀσφαλῶς ἡ Ἐκκλησία ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ διαλέγηται ἐν ἀγάπῃ καὶ ἐπιεικείᾳ μετὰ πασῶν τῶν τάξεων τῶν ἀνθρώπων, πολὺ περισσότερον μετ' ἐκείνων, οἵτινες θὰ ἐπεθύμουν ἕνα τοιοῦτον διάλογον. Διὰ τοῦ διαλόγου ἡ Ἐκκλησία ἔχει τὴν εὐκαιρίαν νὰ προωθῇ τὴν διακονίαν τῆς μαρτυρίας της ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ. Ἀλλὰ πᾶς διάλογος τῆς Ἐκκλησίας μετ'

ἐκπροσώπων ἄλλων Ὁμολογιῶν ἢ ἰδεολογιῶν πρέπει πάντοτε νὰ διεξάγεται ὑπὸ ὀρισμένης προϋποθέσεως καὶ ἐντὸς συγκεκριμένων πλαισίων, ἐν ταῖς ὁποῖαις εἶναι δυνατὸν νὰ εὑρεθοῦν σημεῖα ἐπαφῆς ἢ καὶ συνεργασίας.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὁ διάλογος Χριστιανῶν καὶ Μαρξιστῶν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διέπτηται ὑπὸ οὐτοπιστικῆς ἀταπάτης, παραθεωρούσης ὅτι ἐξ ἐπόψεως κοσμοθεωριακοῦ καὶ μεταφυσικοῦ προσανατολισμοῦ οὐδεὶς συγκρητισμὸς εἶναι ἐπιτετραμμένος, δοθέντος ὅτι, ὡς ἐτόνισε προσφάτως τὸ θεωρητικὸν περιοδικὸν τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος τῆς Τσεχοσλοβακίας, «Κομμουνισμὸς καὶ θρησκεία εἶναι ἀσυμβίβαστοι. Ἡ θρησκευτικὴ θεώρησις τοῦ κόσμου καὶ ἡ κομμουνιστικὴ εἶναι δύο συστήματα κοσμοθεωρίας διάφορα καὶ ἐστηριγμένα ἐπὶ ἀρχῶν ἀντιθέτων». Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος διάλογος θὰ εἶναι ἀσφαλῶς γονιμότερος μόνον ἐὰν πραγματοποιηθῇ κοσμοθεωριακὴ ἀποκομμουνιστικοποίησις οἷον τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ νεομαρξιστικὴ ἀποδυναμωσις τῆς ἐναντι τῆς θρησκείας στάσεως τοῦ μαρξισμοῦ. Ἄλλως τὰ ἀποτελέσματα τοῦ διαλόγου θὰ εἶναι ὄλως ἀσημάντα καὶ πενιχρά.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Π. Β. Πάσχου: «Αἰχμαλωσία ὕψους». Ποιήματα. Ἐκδοτικὸς Οἶκος «Ἀστήρ», Ἀθῆναι 1975. Σελ. 80.

Ὁ κ. Π. Β. Πάσχος εἶναι ἐκ τῶν λαμπρῶν νέων θεολόγων μας, ἀλλ' ἐπὶ πλέον καὶ ἑλικωνίς ψυχῆ. Θεραπεύει τὴν Ποίησιν μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας. Οἱ στίχοι του, ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὰ ζωοποιὰ νάματα τῆς ὀρθοδόξου Παραδόσεως, ἔχουν πολλὰς αἰσθητικὰς καὶ βιωματικὰς ἀρετάς. Δὲν εἶναι ἀπλῶς χριστιανὸς ποιητής, ἀλλὰ καὶ ὑμνωδὸς ὑπὸ τὴν συγκεκριμένην ἐκκλησιαστικὴν ἔννοιαν.

Ἀνεγνώσαμεν μὲ πνευματικὴν ἠδονὴν τὴν νέαν του ποιητικὴν συλλογὴν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρομεν μεστότερον τὸν «ἀριστοκράτην» λόγον του, ὅπως τὸν ἐχαρκτήρισεν ὁ διακεκριμένος λογοτέχνης καὶ κριτικὸς κ. Ἰ. Μ. Παναγιωτόπουλος. Τὸ τάλαντον του ἀριμάζει μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου. Ὁριμάζει ὄχι μόνον ὡς πρὸς τὴν τέχνην, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐμπνευσιν. Ἡ τελευταία βλέπομεν ὅτι εἶναι ἀμεσώτερον συγγενὴς πρὸς τὴν λειτουργικὴν ζωὴν. Ἐντυφῶν εἰς τὰς ποιήσεις τοῦ κ. Π. Β. Πάσχου, ἔχεις τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἀναγινώσκεις ἐπὶ εἰληταρίου, μέσα εἰς κάποιον βυζαντινὸν ἐρημοκκλησάκι.

Καὶ ὄντως, οἱ φθόγγοι τῶν εἰναι, μὲ ὑπαρξιακὴν γνησιότητα, ἱεροί, μυσταγωγικοί, ἀποπνεόντες ἀδμήν εὐωδίας πνευματικῆς. Ἡ καρδία τοῦ ποιητοῦ εἶναι λύρα Θεοῦ. Διὰ τὸν ποιητὴν τοῦτον, δυνάμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν τοὺς λόγους τοῦ Κλωντέλ πρὸς τὸν Κύριον: «Μᾶς ὁμιλεῖς μὲ τοὺς λόγους τοῦ σου ἀπευθύνομεν».

Τοῦτο εἶναι ἡ ἀληθὴς οὐσία τῆς χριστιανικῆς ποιήσεως. Μὲ τὸ πῆλινον στόμα τοῦ πλάσματος του, «τάδε λέγει Κύριος».

Συγχαίρομεν εἰλικρινῶς τὸν προσφιλῆ συνάδελφον. Καὶ τοῦ εὐχόμεθα ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ νέας πολυτίμους προσφορὰς του, διὰ τοῦ εὐγενεστέρου εἰδους τοῦ λόγου, εἰς τὰ σύγχρονα ἐκκλησιαστικὰ μας Γράμματα.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

'Ιερά 'Αρχιεπισκοπή 'Αθηνών

Ο Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνών και πάσης 'Ελλάδος κ. Σεραφείμ κατά τὸν μῆνα 'Ιανουάριον:

Ἐ τ ἔ λ ε σ ε: Τὴν 1/1 Δοξολογίαν εἰς τὸν 'Ιερόν Μητροπολιτικὸν Ναὸν ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει, παρουσίᾳ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κ. Μιχ. Σ τ α σ ι ν ο π ο ὕ λ ο υ, τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Κων. Κ α ρ α μ α ν λ ῆ, τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν λοιπῶν 'Αρχῶν.

Τὴν 17/1 Πανηγυρικὴν Θείαν Λειτουργίαν ἐν Ἱωαννίνοις εἰς τὸν φερώνυμον Ναὸν τοῦ ἁγ. Γεωργίου.

Τὴν 30/1 τὴν Θείαν Λειτουργίαν εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Καπνικαρέας ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν 'Ιεραρχῶν, ἐπηκολούθησε δὲ Ἱ. Μημόσυνον τῶν ἁοιδίμων εὐεργετῶν καὶ δωρητῶν τοῦ Πανεπιστημίου.

Π ρ ο ῆ δ ρ ε υ σ ε: Τὴν 21,22,23/1 τῶν συνεδριῶν τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου.

Τὴν 21/1 τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ ΟΔΔΕΠ.

Τὴν 31/1 τοῦ Συμβουλίου τῆς Σιβιτανιδείου Σχολῆς.

Ὡ ρ κ ι σ ε: Τὴν 2/1 τοὺς κ.κ. Γ. Ράλλην καὶ 'Αχιλ. Καραμανλῆν ὡς Ὑφυπουργοὺς Προεδρίας.

Π α ρ ἔ σ τ η: Τὴν 29/1 εἰς τὸν ἐν τῇ Παντείῳ Σχολῇ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν 'Ιεραρχῶν γενόμενον ἑορτασμόν.

Τὴν 30/1 εἰς τὸν πανηγυρικὸν ἑορτασμόν ἐν τῇ αἰθούσῃ τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν 'Ιεραρχῶν.

Ἐ δ ἔ χ θ η: Τὴν 4/1 τὸν Πρύτανιν τοῦ Πανεπιστημίου Ἱωαννίνων κ. Νικόλαον-Ἠλίαν Γάγκαν.

Τὴν 7/1 τὸν Νομάρχην 'Αττικῆς κ. Δαβάκην.

Τὴν 9/1 τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Σιναίου κ. Δαμιανόν, Σκοπέλου κ. 'Αλέξανδρον, Εἰρηνοπόλεως κ. Συμεῶν, Χαλκίδος κ. Χρυσόστομον, Λαρίσης κ. Σεραφείμ καὶ τὸν καθηγητὴν κ. Ἱωάννην Ζηζούλου.

Τὴν 10/1 τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Κορινθίας κ. Παντελεήμονα, 'Αττικῆς κ. Δωρόθεον, Μεγάρων κ. Βαρθολομαῖον, τὸν εἰσαγγελέα 'Εφετῶν κ. Οἰκονόμου, τὸν καθηγητὴν Πανεπιστημίου Ἱωαννίνων κ. Πέτσαν καὶ τοὺς δικηγόρους κ. Μ. Καπετάνιον καὶ κ. Δημ. Μαινοπούλου.

Τὴν 24/1 τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Γεώργιον καὶ τὸν ἐν Ἀθήναις Πρέσβυν τῆς Βουλγαρίας.

Τὴν 28/1 τὸν Πρόεδρον τοῦ 'Αρείου Πάγου κ. Κ. Ζαχαρῆν, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Κίτρους κ. Βαρνάβαν καὶ τοὺς βουλευτὰς κ.κ. Ζορμπᾶν, Κούνδουρον, Κατσιγιάννην καὶ Μπάλλαν.

'Ιερά Μητρόπολις Δημητριάδος

1. Τῇ 30ῃ 'Ιανουαρίου ἔ. ἔ. ἑορτῇ τῶν ἁγίων Τριῶν 'Ιεραρχῶν, ὠργανώθη ἐν Βόλῳ, μερίμνη τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, σεμνὴ ἑορτιῶς συγκέντρωσις τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν Μέσης, Τεχνικῆς καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαίδευσως τῆς πόλεως, ἀνερχομένων εἰς 500. Κατὰ τὴν συγκέντρωσιν ταύτην ὡμίλησεν ἐπικαίρως ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Χριστόδουλος.

2. Ἐν ὄψει τῆς ἀντιμετωπιζομένης εἰς πανελλήνιον κλίμακα κρίσεως τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ τῆς εἰς προγενέστερα Συνέδρια, συνελθόντα ἐν Ἀθήναις, διαπιστώσεως ὅτι ἡ κρίσις αὕτη ὀφείλεται ἐν πολλοῖς εἰς τὴν ἔλλειψιν καταλλήλων Κατηχητῶν, ἰδρῦθη ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φροντιστήριον Κατηχητῶν, εἰς ὃ ἐκλήθησαν, ἵνα φοιτήσωσιν οἱ ἐν ἐνεργείᾳ Κατηχηταί, κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ, καθῶς καὶ ὑποψήφιοι τοιοῦτοι.

3. Κατηρτίσθη, μερίμνη τοῦ Σεβ. κ. Χριστοδούλου, εἰδικὸν Σῶμα Πνευματικῶν ἑξομολόγων νέων, ἀποτελούμενον ἐκ κληρικῶν, θεολόγων κατὰ τὸ πλεῖστον, ἀσχολουμένων μὲ τοὺς νέους. Οὗτοι ἔλαβον εἰδικὴν ἐπιμόρφωσιν πρὸ τῶν ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων, εἰς εἰδικὴν, ἐν εἰδεί Συνεδρίου, συνάντησιν, καθ' ἣν ἀνεπτύχθησαν εἰς τούτους ὑπὸ τοῦ εἰδικῶς ἐπὶ τούτῳ προσκληθέντος πανοσιολ. ἀρχ. κ. Καλλινίκου Καρούσου, ἱεροκήρυκος, θέματα σχεσίαν ἔχοντα πρὸς τὴν ἀσκήσιν τοῦ ἱεροῦ λειτουργήματος τούτου.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν τῇ συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 13ης Φεβρουαρίου, ἐξελέξεν ὡς Ἀρχιεπίσκοπον Αὐστραλίας τὸν Μητροπολίτην Μιλητουπόλεως κ. Στυλιανὸν Χαρκιανάκην, ἡγούμενον τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ 'Ιερᾶς Πατριαρχικῆς Μουῆς Βλατάδων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1966.

Ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος Αὐστραλίας ἐγεννήθη εἰς Ρέθυμον τὸ 1935. Ἐσπούδασε Θεολογίαν εἰς τὴν Ἱ. Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης καὶ ἀκολούθως εἰς Βόννην, εἰδικευθεὶς εἰς τὸν Συστηματικὸν κλάδον. Τὸ ἔτος 1965 ἀνεκέρυχθη διδάκτωρ τῆς Θεολογίας ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Τὸ 1969 ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Ὑφηγητῆς εἰς τὴν ἔδραν τῆς Δογματικῆς καὶ Συμβολικῆς Θεολογίας. Μητροπολίτης Μιλητουπόλεως ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου τὸ 1970.

Εἰς τὴν θέσιν τοῦ Μητροπολίτου Μιλητουπόλεως ἐτοποθετήθη ὁ Καρπάθου καὶ Κάσου κ. Ἀπόστολος, εἰς δὲ τὴν Μητρόπολιν Καρπάθου ἐξελέγη ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Γεώργιος Ὁρφανίδης, προϊστάμενος τοῦ ναοῦ Ἁγ. Ἀλεξάνδρου Π. Φαλήρου. Ὁ νέος Μητροπολίτης κ. Γεώργιος ἐγεννήθη εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐσπούδασε δὲ εἰς τὴν Ἱ. Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης. Ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον ὑπῆρέτησεν ὡς κωδικογράφος καὶ Μέγας διάκονος παρὰ τοῖς Πατριαρχείοις.

'Ιερά 'Αρχιεπισκοπή Κρήτης

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης προέβη εἰς πληρώσιν τῶν χρεουσῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Κρήτης ὡς ἀκολούθως. Διὰ τὴν Μητρόπολιν Λάμπης καὶ Σφακίων ἐξελέγη ὁ Ἀρχιμανδρίτης Θεόδωρος Τζεδάκης, διὰ τὴν Μητρόπολιν Κισσάμου καὶ Σελίνου ὁ Ἀρχιμ. Κύριλλος Κυπριατάκης καὶ διὰ τὴν Μητρόπολιν Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου ὁ Ἀρχιμ. Εἰρηναῖος Ἀθανασιάδης.

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Κ λ ῆ σ ι ς Κ α τ η γ ο ρ ο υ μ ἔ ν ο υ

Π ρ ὸ ς

[2]

Τὸν Ἱεροδιάκονον Παντελεήμονα Μιχαῆλιν κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος (ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλοῦμέν σε, ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁδὸς Ἱω. Γενναδίου 14 καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῇ τρίτῃ ἑβδομάδι τοῦ μηνὸς Μαρτίου 1975, ἡμέρα Πέμπτη καὶ ὥρα 9η π.μ., ἵνα διασθῆς ἐπὶ ἀποδιδόμενον σοι κατηγοριῶν. Ἐν περιπτώσει μὴ ἐμφανισεῖς σου, θέλεις δικασθῆ ἑορμήν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23-1-1975

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας Γ ε ὠ ρ γ ι ο ς

Ὁ Γραμματεὺς

'Αρχιμ. Ἀμβρόσιος Λενῆς

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

'Ιερά 'Αρχιεπισκοπή 'Αθηνῶν

'Εχοντες ὑπ' ὄψει: 1) τὸ ὑπ' ἀριθμ. 1398/73 Ν. Δ. «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων κ.λ.π.», 2) τὴν ὑπ' ἀριθμ. 248/24.1.1975 ἡμετέραν 'Απόφασιν «Περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς 'Ενοριακοὺς Ναοὺς τῆς 'Ιεράς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν», καὶ 3) τὸν ὑπ' ἀριθμ. 2/69 Κανονισμόν «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημερίων», καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυνσιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ὀργανικῆς θέσεως Διακόνου τοῦ ἐν 'Αθήναις 'Ιεροῦ Ναοῦ 'Αγίου Θωμᾶ 'Αμπελοκήφων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

'Εν 'Αθήναις τῇ 14ῃ Φεβρουαρίου 1975

† 'Ο 'Αθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

'Ιερά Μητρόπολις Μεγάρων καὶ Σαλαμῖνος

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τῆς καθ' ἡμᾶς 'Ιεράς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς 20ῆμερου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς 'Ιεράς Μητροπόλεως αἴτησιν μεθ' ἀπάντων τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν.

'Εν Μεγάροις τῇ 4ῃ Φεβρουαρίου 1975

† 'Ο Μεγάρων καὶ Σαλαμῖνος ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν κενῆς θέσεως Διακόνου διὰ τὸν 'Ιερόν Ναόν Ζωοδόχου Πηγῆς 'Επταλόφου τῆς καθ' ἡμᾶς 'Ι. Μητροπόλεως Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς εἴκοσιν (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν ΕΚΚΛΗΣΙΑ ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ.

'Εν Νεαπόλει τῇ 28ῃ 'Ιανουαρίου 1975

† 'Ο Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσῶν

'Εχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 33 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Αγίας καὶ 'Ιεράς Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν 'Ιερῶν Κανόνων καὶ 'Εκκλησιαστικῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὴν κενὴν 'Εφημερικὴν θέσιν τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ Κοιμησεως Θεοτόκου Λατομιτίσσης, τοῦ Δήμου Χίου, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρῶσεως ἐν τῷ περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

'Εν Χίῳ τῇ 1ῃ Φεβρουαρίου 1975

† 'Ο Χίου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
'Εκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† 'Ο Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† 'Ο Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) 'Εσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

Β) 'Εξωτερικοῦ: Δολλάρια 12 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν, Διάλογος μετὰ τοὺς Πατέρας, Θεός, Κόσμος, ἄνθρωπος.

'Εόρτια Γράμματα.

'Υπόμνημα τῆς Δ. Ι. Σ. πρὸς τὴν Ε' ἀναθεωρητικὴν Βουλὴν τῶν 'Ελλήνων ἐπὶ σχεδίων τινῶν τοῦ Σχεδίου Συντάγματος.

Γρ. Στάθης, 'Η παρουσίασις τοῦ Α' τόμου τοῦ καταλόγου «Τὰ χειρόγραφα Βυζαντινῆς Μουσικῆς — "Αγ. "Ορος».

Χρονικὸν τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Μ. Φωτίου.

Μητρ. πρ. Παραμυθίας Τίτου, Τὸ ἔργον τῆς 'Εκκλησίας πρὸς τὴν νεότητα.

'Ορ. Λουρίδου, Τὰ γενικὰ προσόντα τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ διδασκάλου κατὰ τὰ παιδαγωγικὰ μηνύματα τῶν Τριῶν 'Ιεραρχῶν.

Συνοδικαὶ 'Εγκύκλιοι.

Παρατηρήσεων στήλη.

Βιβλιοκρισία.

'Εκκλησιαστικὰ Χρονικὰ.

Παράρτημα.